

Jaarrapportage plannen voor de fysieke leefomgeving

Juli 2022 – juli 2023

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Gemeente Delft	7
3. Gemeente Midden-Delfland.....	9
4. Gemeente Pijnacker-Nootdorp	11
5. Gemeente Lansingerland.....	13
6. Gemeente Westland	15
7. Gemeente Rotterdam (inclusief Hoek van Holland).....	20
8. Gemeente Schiedam	23
9. Gemeente Vlaardingen.....	25
10. Gemeente Maassluis.....	28
11. Gemeente Den Haag	30
12. Gemeente Rijswijk	33
13. Gemeente Leidschendam-Voorburg	35
14. Projecten over een groter gebied dan één gemeente	37

1. Inleiding

In het Coalitieakkoord 2023-2027 'Water voor mens en natuur' geeft het bestuur aan, dat de maatschappelijke belangen en de urgentie rondom water groot zijn. Wij voeren de kerntaken uit en wij zijn verantwoordelijk voor veilige dijken, en voldoende en schoon water. Wij doen dat met respect voor mensen, dieren, natuur en omgeving.

Delfland staat midden in de samenleving. Voor vrijwel alle opgaven waar Delfland voor staat, kunnen wij alleen maatregelen nemen in nauwe samenwerking en afstemming met allerlei belanghebbenden. De vraagstukken waar we mee werken zijn urgent, actueel en staan volop in de belangstelling.

Wij onderschrijven het uitgangspunt van het Rijk, dat water en bodem sturend moeten zijn in de ruimtelijke inrichting van het land. De ruimte is schaars in het gebied van Delfland. Als waterschap gaan wij niet over ruimtelijke ordening. Het belang van water en bodem en het omgaan met klimaatverandering in de schaarse ruimte wordt echter steeds groter. Daarom zitten we zo vroeg mogelijk aan tafel bij gebiedsprocessen. Wij zijn een onmisbare partij in ruimtelijke processen, adviseren en dragen onze opgaven aan. We stellen ons bij plannen van derden constructief kritisch op en geven duidelijk de grenzen aan. We houden voet bij stuk, tenzij er een beter plan op tafel komt. Dat doen we met voorwaarden, waarbinnen de ontwikkelingen wel mogelijk zijn.

Deze rapportage heeft tot doel om inzicht te geven in de volle breedte aan plannen waar we als Delfland vanuit de afdeling Planvorming in een vroeg stadium betrokken zijn bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en de belangen van Delfland inbrengen. Daarmee geeft het een beeld van hoe wij het bestuursakkoord invullen vanuit de hierboven genoemde principes. Hiervoor zijn verschillende instrumenten beschikbaar. De rapportage is opgezet per gemeente, zodat er gemakkelijk een totaaloverzicht per gemeente ontstaat.

Deze rapportage geeft vooral inzicht over het proces van beïnvloeding en betrokkenheid en heeft niet tot doel om inhoudelijk de voortgang te melden van de Delflandse projecten.

Allereerst zal er ingegaan worden op de verschillende soorten plannen die in ons gebied voorkomen. Daarna wordt er per gemeente een korte schets gegeven, komt de omgevingsvisie en de stand van zaken van de belangrijkste plannen in het afgelopen jaar aan de orde. Ook komt het waterplan aan bod. De complexe plannen van derden kennen vaak al een eigen bestuurlijk traject. Deze zijn echter wel opgenomen in de rapportage zodat er een overzicht is per gemeente, en ook eventuele raakvlakken met andere projecten zichtbaar worden.

Enkele plannen en projecten bestrijken meerdere gemeenten, deze zijn achteraan in de rapportage geplaatst. Sommige plannen waar we aan werken zijn heel actueel en dynamisch. Deze rapportage beslaat de periode 1 juli 2022 tot 1 juli 2023. Ontwikkelingen van ná die tijd zijn dus niet meegenomen.

Omgevingsvisies

Rijk, provincie en gemeente moeten door de komst van de Omgevingswet één omgevingsvisie voor hun hele grondgebied vaststellen. Omgevingsvisies zijn langetermijnvisies op de toekomstige duurzame leefomgeving.

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is in september 2020 vastgesteld. Vanwege de grote ruimtelijke opgaven en de schaarse ruimte neemt het Rijk inmiddels meer regie in de ruimtelijke ordening en werkt het Rijk de NOVI uit in een Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX). De provincies zijn gevraagd om de nationale opgaven ruimtelijk te vertalen. De provinciale omgevingsvisie van Zuid-Holland (POVI) is op 1 april 2019 in werking getreden en wordt jaarlijks met partiële herzieningen aangepast.

Gemeenten hoeven op basis van het overgangsrecht pas op 1 januari 2025 over een omgevingsvisie te beschikken. In de rapportage wordt per gemeente aangegeven hoe het met die omgevingsvisie staat.

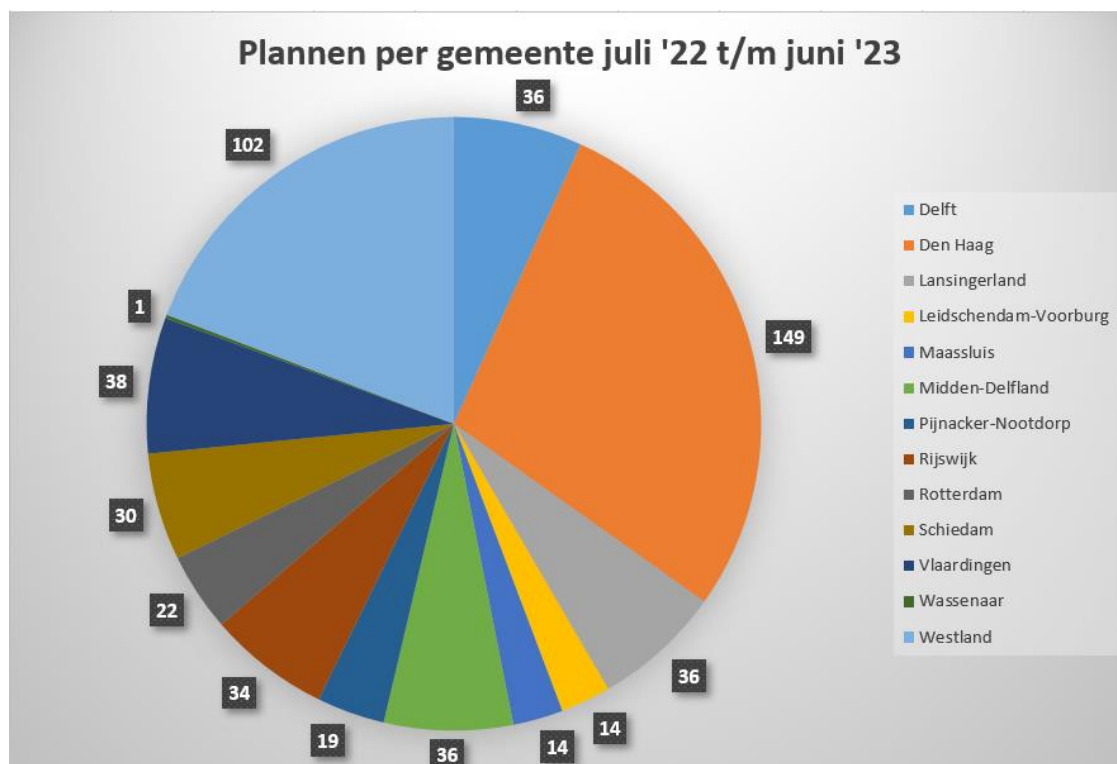
Advies in het kader van de watertoets (niet zijnde omgevingsvisies)

De gemeentelijke plannen vormen ongeveer 95% van de plannen waar, in het kader van de watertoets, advies over uitgebracht wordt. Het betreft een grote variatie aan soorten en omvang van plannen. Het betreft onder meer structuurvisies, bestemmingsplannen (inclusief uitwerkings- en wijzigingsplannen) en omgevingsvergunningen in afwijking met het bestemmingsplan en de voorlopers daarvan. De plannen bevinden zich in verschillende fasen; van informeel vooroverleg over de eerste schetsen tot vastgestelde plannen. Diverse gemeenten in ons beheergebied hebben een grote woningbouwopgave en dat vertaalt zich in adviesaanvragen in het kader van de watertoets.

De gemeenten binnen ons beheergebied zijn aan de slag met de implementatie van de Omgevingswet. Omgevingsvisies worden ontwikkeld en in toenemende mate wordt geoefend met pilots voor het opstellen van een omgevingsplan. Gemeenten hoeven pas op 1 januari 2032 over een omgevingsplan, zoals in de Omgevingswet bedoeld is, te beschikken. Voor afwijkingen van het omgevingsplan via een omgevingsvergunning geldt een kortere afhandeltermijn. Daarom maakt Delfland procedureafspraken in regionaal verband en met de individuele gemeenten over het goed en tijdig kunnen inbrengen van het waterbelang bij deze omgevingsvergunningen. Deze afspraken moeten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet geëffectueerd worden.

Verder neemt Delfland onder meer deel aan zogenaamde 'initiatieven- of omgevingstafels'. Onder andere in de gemeenten Den Haag en Westland wordt met deze tafels met ketenpartners (waaronder Delfland) toegewerkt naar het in een vroeg stadium sneller en integraler bespreken van initiatieven. Hierbij kunnen watertoets en/of watervergunningsaspecten aan de orde zijn. Dit past bij de ambitie van de Omgevingswet om integraler naar de leefomgeving te kijken en sneller en flexibeler te kunnen handelen. Voor Delfland zijn dit de twee gemeenten waar verreweg het grootste deel van de plannen vandaan komt.

Hieronder is een overzicht gegeven met het aantal plannen per gemeente die via de watertoets worden afgehandeld.

Voor grotere (meestal nieuwbouw) ontwikkelingen wordt ook wel gewerkt met een waterhuishoudingsplan, dit is geen wettelijke planfiguur en geldt puur als afspraak tussen de gemeente/ontwikkelaar en Delfland. Dit plan bestrijkt de gehele ontwikkeling (en soms ook een gebied erbuiten) waarin de toekomstige waterhuishouding, inclusief ecologie en waterkeringen, beschreven wordt. In zo'n plan kan onder andere het hoofdsysteem worden vastgelegd, de nieuwe peilgebieden en ook de hoeveelheid water over de diverse deelgebieden. Omdat een grotere nieuwbouwontwikkeling vaak in deelgebieden wordt ontwikkeld, met vaak ook verschillende projectontwikkelaars of aannemers, kan zo steeds het grotere geheel in de gaten worden gehouden, en kunnen ook verschillende woonmilieus ontstaan, terwijl het geheel toch aan alle eisen voldoet die Delfland eraan stelt. Een dergelijk waterhuishoudingsplan wordt doorgaans door het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden vastgesteld en kan daardoor mede als kader worden meegenomen in de vergunningverlening bij de uitvoering van de plannen.

Waterplannen

De gemeenten zijn de trekker voor het opstellen van waterplannen. Delfland is actief partner in het opstellen en uitvoeren ervan. In het waterplan wordt beschreven hoe de gemeente in samenwerking met Delfland de watertaken oppakt. In het werkveld waterplannen komt steeds meer variatie. Sommige gemeenten integreren het waterplan met een rioleringsplan of klimaatplan, andere leggen de focus op de samenwerking in een samenwerkingsagenda. Soms wordt ook alleen een projectenlijst bijgehouden en vindt afstemming ad hoc plaats. Dit vergt bij Delfland flexibiliteit in de inzet van personeel uit de verschillende vakdisciplines. Rode draad in alle plannen is het reguliere contact dat er met de gemeente onderhouden wordt. Daarnaast helpt het bij het verkrijgen en houden van overzicht over de belangrijkste ambities en projecten die met gemeenten samen worden opgepakt, om waar nodig prioriteiten te kunnen stellen.

Planvormingsopdrachten

De categorie planvormingsopdrachten bestaat uit meerdere type projecten:

- Eigen initiatieven voor opgaven waarbij de samenwerking met de buitenwereld wordt gezocht
- Projecten en ontwikkelingen van derden waarin Delfland met een belang en/of opgave samenwerkt met een andere partij.
- Gebiedsprocessen en netwerken waarin kansen voor realisatie van doelen kunnen ontstaan.

Delfland maakt onderscheid tussen projecten die in samenwerking met andere overheden plaatsvinden en projecten waarin participatie plaatsvindt met anderen, niet zijnde overheden. In de meeste gevallen vinden samenwerkingsprojecten plaats met andere overheden. Een klein aantal projecten die beschreven staan in deze jaarrapportage zijn projecten waarin Delfland participeert in een project van derden, niet zijnde overheden. Voorbeeld hiervoor is het project Broekpolder 2040.

Bij de projecten die Delfland zelf initieert, of waarin we partner zijn van een andere overheid, wordt strategisch omgevingsmanagement toegepast. In de planvormingsfase wordt hierbij de omgeving verkend op 'issues' en belanghebbenden. Aan de hand van de uitkomsten van deze verkenning wordt voor een bepaalde participatiegraad gekozen, deze kan variëren tussen 'communiceren' tot aan volledige 'co-creatie'. De duurzame relatie met de omgeving staat hierbij centraal, met als doelstelling om tot een door alle partijen gedragen oplossing te komen. Voorbeelden van projecten waarin deze aanpak wordt toegepast zijn de projecten rond Madestein-Vroondaal, de Langetermijnvisie op de kust en het project Klimaatlim Boeren.

Niet alle planvormingsactiviteiten van Delfland worden in deze rapportage besproken, het gaat voornamelijk over de beeldbepalende projecten, met grote omvang of bijzondere aard. Doel is om een beeld te geven van de verschillende type ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied van Delfland.

De projecten die bijvoorbeeld onder het programma Waterkwaliteit of het programma Klimaatadaptatie vallen, worden via de programma's gerapporteerd. Dit geldt ook voor een groot aantal projecten rondom de verbetering van regionale waterkeringen.

Complexe plannen van derden

Sommige plannen van derden zijn binnen Delfland vanwege hun complexiteit en lange doorlooptijd formeel bestempeld als 'complex plan van derden'. Voor deze plannen zorgt een coördinerend medewerker vanuit Delfland voor de interne en externe afstemming en worden een aangewezen directielid en portefeuillehouder actief betrokken.

Op dit moment lopen de volgende trajecten als complex plan van derden:

- A4 Haaglanden
- A16 Rotterdam
- Blankenburgverbinding (A24)
- Monster Noord
- Dunea – Drinkwatervoorziening van de toekomst
- MerweVierhavens

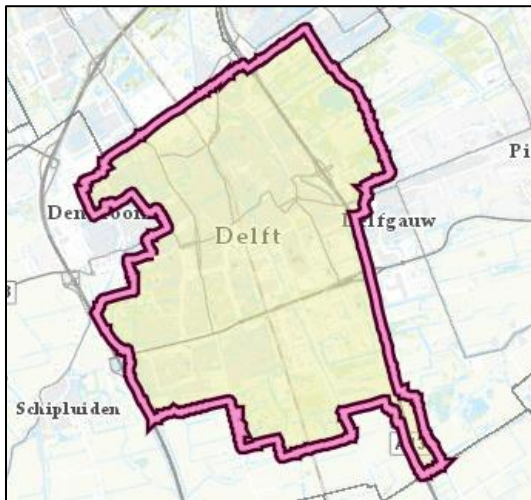
Een deel van deze projecten valt in meerdere gemeenten. Deze projecten zijn daarom beschreven in het hoofdstuk 'Projecten die over een groter gebied dan één gemeente spelen'.

2. Gemeente Delft

Korte schets

Het historische centrum van Delft ligt in het boezemland langs de Schie. In een deel van het historische centrum ligt het maaiveld laag door een verzakte bodem. Omdat in het verleden wateroverlast is opgetreden kan de binnenstad tegenwoordig worden afgesloten van de rest van het boezemwater. Naar de toekomst toe zal de bodem in de gemeente verder dalen waardoor deze oplossing een beperkte levensduur heeft.

De meeste woonwijken liggen verdeeld over een aantal polders, en grenzen veelal aan groenblauwe recreatie- en landbouwgebieden. Eén van die recreatiegebieden is de Delftse Hout. Hier zijn in samenwerking met de gemeente Delft maatregelen genomen om de waterkwaliteit ten behoeve van het zwemwater te verbeteren. Over de resultaten van deze ingrepen is regelmatig overleg met de gemeente Delft.

Omgevingsvisie

De Delftse omgevingsvisie is in juli 2021 vastgesteld. De visie is uitgewerkt aan de hand van zes opgaven (Leefbare woonwijken, Duurzaam, Voorzieningen, Innovatie en technologie, Bereikbaar en Cultuur). De kansen en dilemma's van deze thema's worden tegen elkaar afgezet. Voor Delfland zijn de thema's duurzaam (onder meer klimaatadaptatie) en leefbare woonwijken het meest relevant. Delft wil deze thema's gebiedsgericht gaan uitwerken. Het waterbelang is, door goed betrokken te zijn, voldoende geborgd in de omgevingsvisie. De watervisie wordt in de omgevingsvisie expliciet als kader genoemd.

Watertoets

- Schieoevers Noord

De gemeente heeft de ambitie om het bedrijventerrein Schieoevers Noord geleidelijk te transformeren naar een gemengd stedelijk gebied. Hoewel er gestreefd wordt naar maximale verdichting is er ook ambitie voor het vergroenen, en duurzaam en klimaatbestendig inrichten van het gebied. Via een m.e.r.-procedure heeft de gemeente kaders opgesteld voor toekomstige ontwikkelingen. Door de geleidelijke transformatie, die op initiatief van ontwikkelaars plaatsvindt, is het onzeker op welke termijn ontwikkelingen plaats zullen vinden. Daarom is in de milieueffectrapportage vastgelegd dat ten tijde van de ontwikkeling getoetst wordt aan het *dan* geldende beleid of nieuwste inzichten qua klimaat. Inmiddels is het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van het Kabeldistrict en de Nieuwe Haven (eerder 'Schiekwartier') vastgesteld.

- Juniusbuurt

In de gebiedsvisie voor de Reinier de Graafwijk (2019) heeft de gemeente naar aanleiding van advies van Delfland de wens uitgesproken om de waterstructuur in de omgeving van de Juniusbuurt te versterken en een aantal lange duikers te verwijderen. Voor de herontwikkeling van de Juniusbuurt is het vooroverleg in het kader van de watertoetsprocedure inmiddels gestart. Hierbij worden verschillende scenario's onderzocht. Daarbij wordt gestreefd naar een goede inpassing van watercompensatie, zodat bijgedragen wordt aan een robuuste waterstructuur die aansluit op de gebiedsvisie.

Waterplan

Op 23 mei 2023 hebben de gemeente en Delfland de Strategische Samenwerkingsagenda Water Delft 2023-2028 vastgesteld. De SSAW beschrijft hoe de gemeente samen met Delfland de komende jaren toewerkt naar een waterrobuust en klimaatbestendig Delft/Delfland. De concrete samenwerking is uitgewerkt in de vorm van een uitvoeringsagenda die regelmatig wordt geüpdatet.

De SSAW is de opvolger van het Waterplan Delft uit 2008. Dat waterplan had een looptijd van 4 jaar. Sindsdien was het opstellen van een nieuw plan er niet van gekomen door beperkte prioriteit en capaciteit bij de gemeente Delft. Ambtelijk is al die jaren wel een projectenlijst met contactpersonen bijgehouden en er vond afstemming van werken plaats. Hierdoor liepen de dossiers gewoon door, ook zonder overkoepelend waterplan.

In 2022 heeft de gemeente de Beleidsregel *Klimaatadaptief Bouwen bij nieuwbouw, gebiedsontwikkeling en herstructurering* vastgesteld. De beleidsregel vormt een concretisering en uitwerking van zowel de gemeentelijke Klimaatadaptatie Strategie uit 2019, als het convenant Klimaatadaptief Bouwen voor de Delftse situatie.

Planvormingsopdrachten

In Delft vinden op dit moment geen grote planvormingsopdrachten plaats. Afstemming tussen beide organisaties vindt vooral plaats rondom herinrichting van de buitenruimte, waarbij kansen ontstaan voor vasthoudmaatregelen en vergroening.

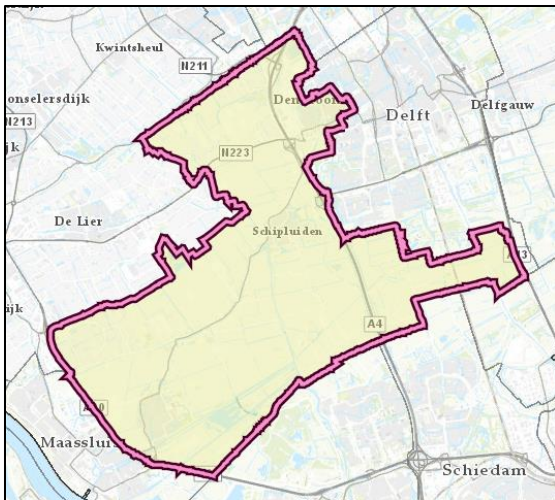
In de gemeente zijn meerdere locaties waar Delfland met de gemeente samenwerkingsafspraken maakt over Weg op Kade-trajecten: waterkeringen waar onderhoud nodig is, worden via werk-met-werk gezamenlijk met een wegreconstructie opgepakt. Er lopen onder andere trajecten nabij de Chopinlaan, Tanthofkade en Pijnackerse Vaart.

Daarnaast is gemeente Delft nadrukkelijk betrokken bij de Landschapstafel Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland. Deze samenwerking betreft meerdere gemeenten is daarom in hoofdstuk 14 opgenomen.

3. Gemeente Midden-Delfland

Korte schets

Gemeente Midden-Delfland is de zogenaamde groene long in een verder sterk verstedelijkt Delfland. De gemeente bestaat voor een groot deel uit agrarisch open veenweide landschap, een kwaliteit die door Midden-Delfland, maar ook de omliggende gemeentes gewaardeerd en goed beschermd wordt. Het gebied is, samen met een aantal groen- en recreatiegebieden van omliggende gemeentes, door de provincie vastgesteld als Bijzonder Provinciaal Landschap. Belanghebbende partijen zijn georganiseerd in een Landschapstafel om de kwaliteiten van het gebied te beschermen en door te ontwikkelen (zie ook onder gebiedsoverstijgende plannen). Water, klimaatadaptatie, bodemdaling en biodiversiteit hebben hier een grote rol in.

Omgevingsvisie

In oktober 2021 heeft de gemeente de omgevingsvisie 1.0 vastgesteld en ter inzage gelegd. Het is een beleidsarme visie, met toevoeging van een aantal actuele thema's, waaronder klimaatadaptatie en de visie voor het Bijzonder Provinciaal Landschap. Delfland is met de gemeente in gesprek geweest over de 1.0-versie aan de hand van de Watervisie. In de visie is nu bijvoorbeeld opgenomen, dat in het buitengebied gebiedskenmerken sturend moeten zijn voor de inrichting en gebruik van het land. In een volgende stap wordt via een verdere verdieping een 2.0-versie ontwikkeld, waarbij toegewerkt wordt naar een integrale toekomstvisie en uitgebreidere participatie plaats zal vinden.

Watertoets

- **Maaslandse Dam**

Dit betreft een gebiedsontwikkeling waarvoor de bestemmingsplannen al langer geleden zijn vastgesteld. Delfland en de gemeente hebben gesprekken gevoerd over watercompensatie en gezamenlijk zijn we in het tweede deel van 2022 tot een uitgewerkte oplossing gekomen.

- **Maaslandse Zoom**

De Maaslandse Zoom is een woningbouwontwikkeling van circa 100 woningen in de kern van Maasland. Het waterhuishoudingsplan is afgerond. Delfland heeft gereageerd op het concept Water- en Rioleringsplan van de gemeente. Op het moment van schrijven is de gemeente bezig met het definitief maken van het Water- en Rioleringsplan plan. Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 30 maart 2023 ter inzage gelegen.

Wateragenda

De wateragenda voor de gemeente Midden-Delfland liep tot en met 2021. Na afloop is met de gemeente afgesproken om vooralsnog geen nieuwe wateragenda op te stellen, maar periodiek te overleggen over de samenwerkingen in het gebied.

De gemeente heeft in 2020 een klimaatadaptatiestrategie opgesteld, en daarbij Delfland actief betrokken.

Planvormingsopdrachten

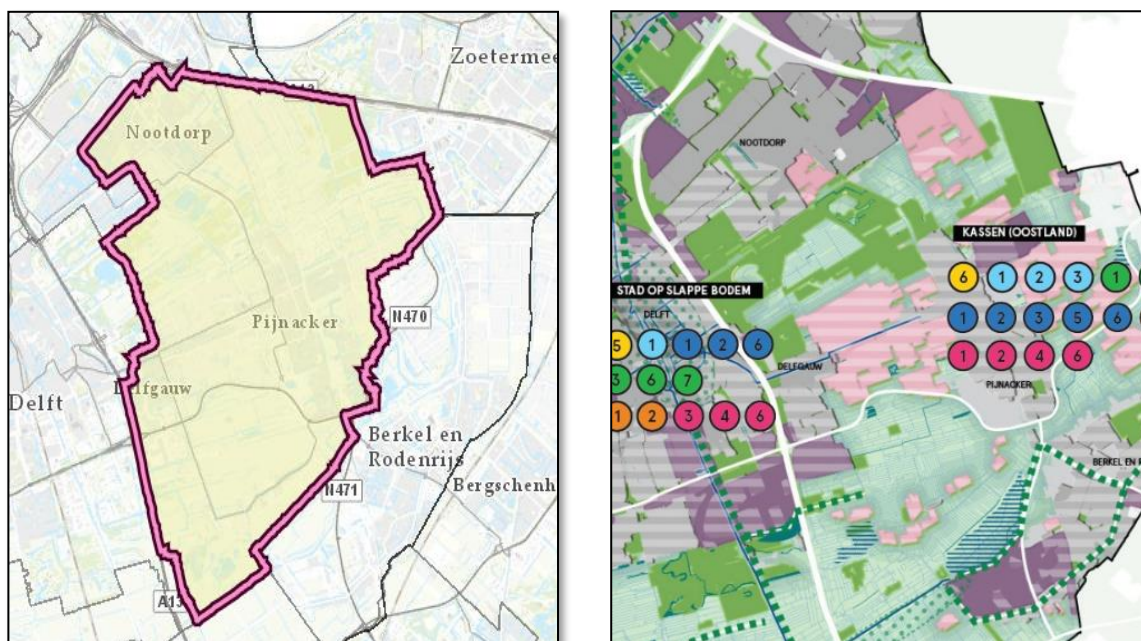
- Pilot Water vasthouden

Delfland werkt vanuit de ambities benoemd voor het thema water en klimaat, geformuleerd in de visie op het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland, met de gemeente, provincie en een agrariër, gezamenlijk aan een verkenning hoe water beter vastgehouden kan worden in de polder. Doel van de verkenning is om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om tot slimmere oplossingen te komen om water in een periode van droogte beter vast te houden en in perioden van veel regenval meer te bergen in het landelijk gebied. Delfland wil zo samen met gebiedspartijen meer inzicht krijgen in welke keuzes gemaakt moeten worden in het landelijk gebied om te voldoen aan de ambities die staan in de kamerbrief Water en Bodem sturend. De verkenning heeft een groslijst met maatregelen opgeleverd die passen bij de ambitie om meer water vast te houden in de polder, die aansluiten bij de behoefte en wensen van de gebiedspartijen en de fysieke kenmerken van het gebied. Mogelijke start er naar aanleiding van deze verkenning ook een proef in het veld op het land van een agrariër. Welke rol Delfland hierin heeft is afhankelijk van de gekozen maatregel en wordt nog verder uitgewerkt.

4. Gemeente Pijnacker-Nootdorp

Korte schets

Pijnacker-Nootdorp is een van de gemeenten met diepe polders die erg ver van de hoofdgemalen af liggen. Water moet daardoor een grote afstand afleggen om aan- of afgevoerd te worden. Dit gebeurt via afvoertakken die daarnaast ook benut worden door de tussenliggende polders. Afgelopen jaren is daarom met de gemeente samen, gewerkt aan verbetering van het systeem, onder meer door de aanleg van een waterberging. De gemeente is zelf ook zeer actief op het vlak van water en klimaatadaptatie. Ze zet vaak vanuit eigen initiatief al in op het vasthouden van water tegen wateroverlast en voor gebruik in droge perioden. Ook heeft de gemeente aandacht voor de bodemdaling, zowel in bestaand stedelijk gebied als bij nieuwbouw ontwikkelingen. Dit alles komt samen in de woonwijk Klapwijk waar vanuit de gemeente veel aandacht is voor ontharding, infiltratie en wateropslag in de bodem. Pijnacker-Nootdorp is daarnaast ook een glastuinbouwgemeente binnen het 'Oostland'.

Omgevingsvisie

In november 2021 is de omgevingsvisie Pijnacker-Nootdorp vastgesteld. In de visie zijn de belangrijkste thema's uit de watervisie van Delfland overgenomen. De omgevingsvisie bevat daarmee voldoende basis voor uitwerking van toekomstige omgevingsplannen.

Watertoets

- Ackerswoude

Ackerswoude is een nieuwbouwoontwikkeling aan de noordzijde van Pijnacker. De ontwikkeling is vrijwel afgerond. De gemeente heeft de waterbalans voor deze ontwikkeling geactualiseerd en met een aantal laatste maatregelen ligt er nu voldoende water in de wijk. Hiermee is de waterbalans sluitend gemaakt. De gemeente heeft ook in deze wijk nadrukkelijk klimaatadaptieve maatregelen ingepast in de vorm van wadi's, oppervlakkige afvoer en natuurvriendelijke oevers. De afspraken over de waterberging zijn inmiddels vastgelegd in het bestemmingsplan Ackerswoude 2022.

- Vrijenban II

Vrijenban II is een nieuwbouwoontwikkeling van circa 40 woningen aan de noordzijde van Delfgauw. De gemeente heeft het voorontwerp bestemmingsplan begin 2022 ter inzage gelegd. Delfland en de gemeente hebben in goed overleg de laatste aandachtspunten voor de

waterhuishouding besproken. Verwacht wordt dat deze punten in het ontwerp bestemmingsplan geborgd zullen worden.

- **Gebiedsontwikkeling Dwarskade, Nootdorp**

De gemeente verkent de mogelijkheden voor het transformeren van het glastuinbouwgebied naar een woongebied en stelt daarvoor een ambitienotitie op. Er zijn nog geen definitieve keuzes gemaakt over hoe het gebied er precies uit komt te zien en hoeveel woningen gerealiseerd zullen worden. In eerdere studies is de gemeente uitgegaan van ongeveer 900 woningen. Delfland is vanaf de beginfase betrokken en heeft de gemeente in juni 2023 aandachtspunten en meekoppelkansen meegegeven.

Programma Water en klimaat

In 2021 is het Programma Water en Klimaat Pijnacker-Nootdorp vastgesteld. Het is een voortzetting van het Waterklimaatplan dat tot en met 2020 liep, en is nu als programma aan de Omgevingsvisie gekoppeld. Het programma beschrijft wat de effecten van klimaatverandering zijn voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp, en hoe de gemeente en Delfland samen werken naar een klimaatbestendiger watersysteem in Pijnacker-Nootdorp. Dit is beschreven in een aantal thema's: droogte, droge voeten, hitte en gezond water. Ook is er ruimte voor innovatieve maatregelen op het vlak van duurzaamheid. Alle maatregelen zijn samengevat in een maatregelentabel. De gemeente heeft aangegeven te gaan bekijken op welke manier een vervolg van dit Programma kan worden vormgegeven.

Planvormingsopdrachten

- **Weidevogels Zuid-Polder van Delfgauw**

Begin 2023 heeft Delfland een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor het realiseren van een nieuw weidevogelkerngebied in de Zuidpolder van Delfgauw. Delfland faciliteert de ontwikkeling van dit gebied, onder andere door inbreng van kennis en een financiële bijdrage voor maatregelen die de waterkwaliteit en biodiversiteit verbeteren. Over de inrichting van het gebied en de bijdrage van Delfland zijn afspraken gemaakt tussen Delfland en overige deelnemende partijen (Provincie, gemeente, Staatsbosbeheer).

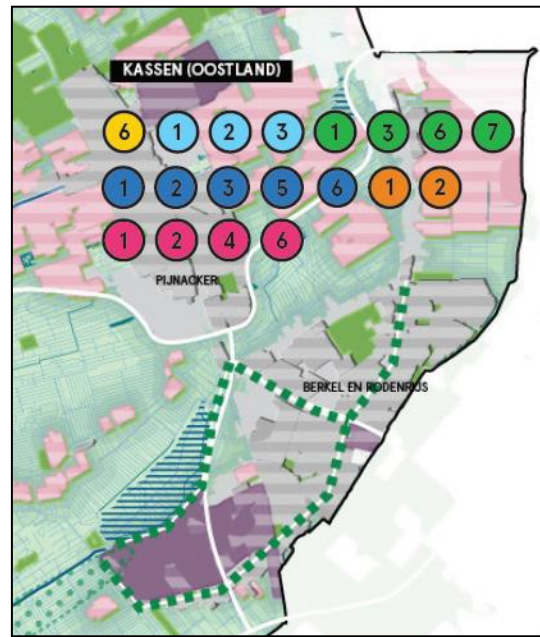
- **Samenwerkingsafspraken Waterkeringen**

Gemeente en Delfland werken actief samen in het voorbereiden en uitvoeren van onderhoud aan meerdere waterkeringen waarop een weg ligt. In 2021 is de kadeverbetering Hazepad afgerond. Afgelopen jaar hebben Delfland en de gemeente afspraken voorbereid voor gezamenlijk groot onderhoud aan de Katwijkerlaan en de waterkering daaronder. Het volgende gezamenlijke traject rondom de Nieuwkoopseweg wordt inmiddels opgestart.

5. Gemeente Lansingerland

Korte schets

Gemeente Lansingerland ligt zowel in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland als in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Voor Delfland is vooral de kern Berkel en Rodenrijs en omliggend gebied relevant. De Polder Berkel is de laagstgelegen polder van Delfland. In deze polder is de afgelopen jaren een natuur- en waterbergingsgebied ontwikkeld. De gemeente maakt onderdeel uit van het Oostland, het glastuinbouwgebied waarin onder andere ook Pijnacker-Nootdorp ligt. De afgelopen jaren is door Delfland in de gemeente vooral ingezet op het ophogen van regionale waterkeringen en is er aandacht voor kunstwerken in watergangen.

Omgevingsvisie

In februari 2022 heeft de gemeente Lansingerland de omgevingsvisie 1.0 vastgesteld. Delfland heeft met behulp van de watervisie input op deze nota geleverd. Voor Delfland zijn thema's als toekomstbestendige omgeving, ruimtelijke structuren en groengebieden, en duurzaamheid, relevante onderwerpen, waarbij klimaatadaptatie specifieke aandacht krijgt. De Omgevingsvisie 1.0 wordt gezien als een startpunt voor verdere samenwerking. Onderwerpen als water en klimaat worden via een visie Groenblauwe leefomgeving nader uitgewerkt.

Watertoets

- Westpolder-Bolwerk

Westpolder-Bolwerk is een groot nieuwbouwproject (circa 3000 woningen) waarbij Delfland goed betrokken is. De diverse uitwerkingsplannen van het overkoepelende bestemmingsplan, worden in een apart overleg besproken met gemeente, waterschap, ontwikkelaar en adviesbureau. Uitdaging is hier de wisseling van betrokkenen in de loop van de tijd en het behouden van kennis en informatie. De komende jaren zal het laatste deel gerealiseerd worden en zal de watertoets (i.s.m. met vergunningverlening) zich vooral focussen op het rondkrijgen van de afgesproken waterbalans voor het gehele gebied. Wij hebben in kunnen stemmen met het ontwerp van het laatste uitwerkingsplan dat begin 2023 ter inzage heeft gelegen.

- **BovenBerkel II (Groenzoom)**

Dit betreft de ontwikkeling van circa 40 percelen in het kader van Ruimte voor Ruimte langs de westzijde van de Noordersingel. Vanwege de verwachte verhardingstoename heeft Delfland op voorhand voorgesteld om de waterbergingsopgave voor de percelen samen te beschouwen. Dit in plaats van aparte waterbergingsopgaven per te ontwikkelen perceel. Hier is de gemeente destijds niet op in gegaan. Inmiddels zijn er een aantal planologisch procedures doorlopen waarbij perceeleigenaren moeite blijken te hebben hun opgave te realiseren. De gemeente is onlangs weer in gesprek met ons gegaan over ons eerdere voorstel van een totaalaanpak.

- **Stedenbouwkundig Masterplan Berkel Centrum Oost**

De gemeente wil de oostzijde van het centrum van Berkel en Rodenrijs opnieuw inrichten. Daarmee verbetert de bereikbaarheid van dit deel van het centrum, komen er parkeerplaatsen bij en krijgt het gebied een groenere uitstraling. Er zijn 120 extra parkeerplaatsen beoogd en op de locatie van het voormalige verzorgingstehuis Hergerborch worden 80 sociale huurwoningen gerealiseerd. Meer groen, hemelwaterafvoer, waterberging en hittestress hebben de aandacht. In juni 2023 heeft de gemeente aan Delfland om een reactie op het voorontwerp van het bestemmingsplan gevraagd.

- **Langdurige opvang ontheemde Oekraïners (LOO2)**

De gemeente heeft in mei 2023 besloten de locatie Noordeindseweg aan te wijzen als beoogde locatie voor een ontwikkeling van flexwoningen, voor langdurige opvang van ontheemde Oekraïners (LOO2) in combinatie met huisvesting van zogeheten spoedzoekers. In juni 2023 heeft het eerste overleg met Delfland plaatsgevonden om het waterbelang mee te nemen in de verdere uitwerking en definitieve locatiekeuze.

Wateragenda

In 2021 is de Strategische Samenwerkingsagenda tussen Lansingerland, Delfland en Schieland vastgesteld. In het plan is extra aandacht gegeven aan de onderlinge samenwerking, proces en de organisatie, naar aanleiding van de evaluatie van het vorige waterplan. Het document is gecombineerd met een projectenlijst die periodiek geactualiseerd wordt. Er wordt de komende periode vanuit dit traject een link gelegd met, en bijdrage geleverd aan, de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en de Groenblauwe leefomgevingsvisie van de gemeente.

Planvormingsopdrachten

- **Zuidersingel**

Gemeente Lansingerland voert voor Delfland maatregelen uit ten behoeve van de verbetering van de waterhuishouding. Hiervoor heeft Delfland in 2019 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. De voortgang op de afspraken wordt periodiek met de gemeente besproken. Uitvoering van de werken is langzaam verlopen door de complexe omgeving (technisch en qua belangen). Begin 2023 zijn de werkzaamheden aan Delfland opgeleverd.

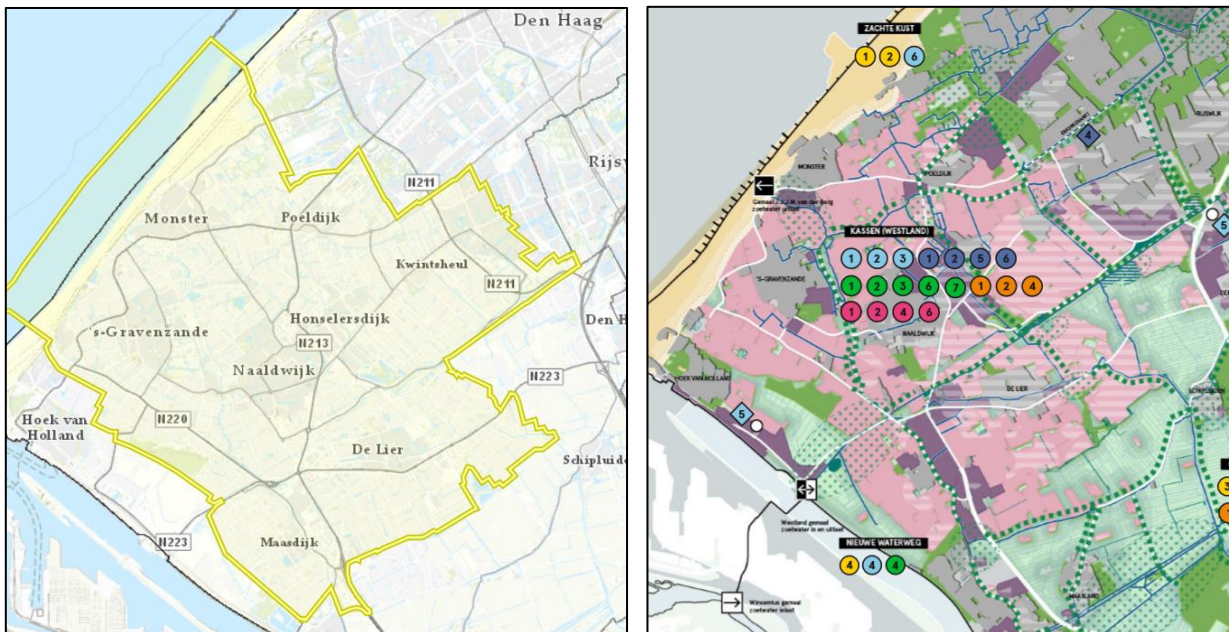
6. Gemeente Westland

Korte schets

Het westelijke deel van de gemeente Westland ligt in het boezemland. Het watersysteem kenmerkt zich hier door een uitgebreid en fijnmazig netwerk van watergangen, waarbij de afvoer niet altijd optimaal is en waarbij het lastig is om ruimte te vinden voor verbetering. Met name het gebied rondom de kern De Lier is erg gevoelig voor bodemdaling en daarmee ook voor inundatie vanuit het oppervlaktewater of de riolering.

Er zijn twee zwemplassen binnen de gemeente (Prinsenbos en Wollebrand). Bij Prinsenbos zijn enkele jaren geleden maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit genomen, bij de Wollebrand nog niet. Het permanente negatieve zwemadvies van de Wollebrand is na het badseizoen 2022 komen te vervallen. De zwemwaterkwaliteitsissues die nog bestaan worden door Delfland en de gemeente samen onderzocht. Voor een concreet maatregelenpakket is het nu nog te vroeg.

Ruimtelijk gezien is de gemeente zeer dynamisch. Enerzijds komt dit door de beperkte levensduur van kassen en schaalvergroting in de glastuinbouw, waardoor er vaak herstructureringsplannen zijn. Anderzijds zijn er veel middelgrote woningbouwprojecten die, vaak na een lange voorbereidingsperiode, geconcretiseerd worden en in uitvoering komen. Bij meerdere van deze projecten is er een wens om recreatief varen mogelijk te maken. In de praktijk is dit lastig mogelijk te maken door de beperkte beschikbare ruimte en de belasting die dit oplevert voor de waterkwaliteit.

Omgevingsvisie

De Westlandse omgevingsvisie is opgesteld in twee fasen. De eerste fase bestond uit een themagerichte benadering, waarin water nadrukkelijk en op een goede manier aan de orde kwam. Deze fase is eind 2019 afgerond. De Watervisie van Delfland had in deze eerste fase een rol kunnen spelen, maar was nog niet vastgesteld. De tweede fase bestond uit een meer gebiedsgericht deel, waarin per kern een toekomstbeeld werd geschetst. De totale omgevingsvisie is in december 2020 vastgesteld in de gemeenteraad.

Naar aanleiding van deze omgevingsvisie heeft de gemeente ambtelijk geconcludeerd dat het op een aantal vlakken nog te globaal en te weinig gebiedsgericht is. De gemeente Westland is nog aan het bepalen hoe er meer concreet, maar ook integraal beleid (omgevingsprogramma's) opgesteld kan worden. De gemeente wil samen met Delfland een omgevingsprogramma op de thema's water en klimaat opstellen.

Watertoets

- **Westmade-Noord**

Dit is een nieuwbouwontwikkeling van circa 500 woningen in Monster. Het bestemmingsplan is inmiddels definitief en er is een watervergunning verleend. De ontwikkelaar wil voor dit gebied gemotoriseerde pleziervaart mogelijk maken. Daarom heeft dit plan een nauwe link met het proces rondom het mogelijk maken van gemotoriseerde pleziervaart in Monster Noord (zie verderop ook bij planvormingsopdrachten). De ontwikkelingen van Westmade-Noord zullen naar verwachting aansluiten op de uitkomsten van dat proces.

- **Wateringen-Noord**

Een nieuwbouwontwikkeling van circa 700 woningen. Het betreft een transformatiegebied van glastuinbouw naar wonen. Voor deze ontwikkeling is in overleg met Delfland een waterhuishoudingsplan opgesteld. Deze is nog niet definitief, maar wel op hoofdlijnen akkoord bevonden. Doordat het project Erasmusvaart is komen te vervallen, wordt de ontwikkeling mogelijk aangepast. De gemeente heeft deze locatie gebruikt om een pilot te doen met het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. Als gevolg hiervan worden diverse klimaatadaptieve maatregelen in het gebied toegepast als aanvulling op de benodigde berging vanuit het watertoetsproces.

- **Waelpark**

Een nieuwbouwontwikkeling ten noordoosten van 's Gravenzande van circa 1200 woningen, deels op boezemland, deels in de Poelpolder. De ontwikkeling is al jaren gaande en is opgesplitst in meerdere delen. Voor de gehele ontwikkeling is in 2018 in overleg met Delfland al een waterhuishoudingsplan vastgesteld. Hierin wordt de wateropgave globaal in de inrichting aangegeven, zodat er bij elk planonderdeel een overkoepelende visie ligt, waar naartoe gewerkt wordt. Een waterhuishoudingsplan is daarmee mede kaderstellend voor de vergunningverlening bij de ontwikkeling. Inmiddels is het laatste bestemmingsplan (Waelpolder) vastgesteld en wordt de definitieve uitwerking op korte termijn verwacht. De resterende wateropgave uit de hele ontwikkeling wordt met dit laatste plan sluitend gemaakt. Daarnaast is voor het noordelijk deelgebied Waelpas intensief overleg gevoerd over de mogelijkheid om in dat deelgebied motorisch te varen. Ondanks de tijdsdruk is hierbij het concept van de Handreiking vaarwater bij nieuwbouwontwikkelingen succesvol toegepast. De bestuurlijke afstemming hierover wordt nog in 2023 verwacht. Daarmee is veilig en vlot varen in dat deelgebied goed geborgd.

- **Liermolen-Molensloot**

Een nieuwbouwontwikkeling in De Lier van circa 800-880 woningen. Deze ontwikkeling wordt in drie deelbestemmingsplannen opgesplitst. Het waterhuishoudingsplan, dat in overleg met Delfland is opgesteld, ziet toe op gehele ontwikkeling. De Oude Lierpolder heeft knelpunten voor wateroverlast en is zeer gevoelig voor bodemdaling. De knelpunten binnen het plangebied worden opgehoogd en daarmee opgelost. Ook worden meerdere klimaatadaptieve maatregelen toegepast om bodemdaling zoveel mogelijk te voorkomen. Het bestemmingsplan voor de tweede fase van de ontwikkeling (Wilgenbuurt) is inmiddels in ontwerp ter inzage gelegd. Ook zijn de eerste watervergunningen voor deze fase verleend. Eind 2022 heeft Delfland beroep aangetekend op de deelontwikkeling Wilgenbuurt, vanwege de bescherming tegen wateroverlast van bestaande tuinderswoningen. In overleg met ontwikkelaar en gemeente zijn afspraken gemaakt om de veiligheid van die woningen te waarborgen. Deze afspraken worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Vervolgens kan het beroep worden ingetrokken.

- **De Gouw**

Een nieuwbouwontwikkeling aan de noordzijde van Kwintsheul van circa 200 woningen. De gesprekken voor deze ontwikkeling zijn in 2021 gestart. Voor circa een derde deel van het gebied is het bestemmingsplan al gereed. Voor het overige deel moet het nog opgesteld worden. Het gedeelte waarvoor het bestemmingsplan gereed is, wordt inmiddels bouwrijp gemaakt. Voor deze ontwikkeling wil de initiatiefnemer motorische pleziervaart mogelijk maken. Verwacht wordt dat de Handreiking vaarwater bij nieuwbouwontwikkelingen voldoende aanknopingspunten biedt om varen mogelijk te maken.

- **De Driesprong**
Een nieuwbouwontwikkeling nabij de kern van Kwintsheul van circa 200 woningen. De gemeente heeft vorig jaar een structuurvisie opgesteld en recent een Stedelijk Plan van Eisen. Eind 2022 is het waterhuishoudingsplan definitief geworden. Nadien heeft intensief overleg met de provincie plaatsgevonden over het afwaarderen van de aanwezige waterkering in het plangebied. Ambtelijk heeft de provincie ingestemd met deze afwaardering, de bestuurlijke afstemming volgt naar verwachting in de tweede helft van 2023. Medio 2023 heeft de gemeente het bestemmingsplan vastgesteld. Daarin zijn alle belangen goed geborgd.
- **N211, reconstructie van de weg ter hoogte van de Wippolderlaan.**
De provinciale weg wordt hier verbreed van 2x2 rijstroken naar 2x3 rijstroken en voorzien van een ongelijkvloerse kruising. Na een intensief traject is in overleg met de provincie een waterhuishoudingsplan opgesteld, waarin de belangen van het water zijn geborgd. De belangrijkste watergerelateerde aspecten worden in de omgevingsvergunning en in een contract geborgd. De aanbesteding van het project is aan het eind van het eerste kwartaal van 2023 afgerond. Inmiddels zijn de gesprekken met de aannemerscombinatie 'Westlandse entree' gestart. Naar verwachting starten de eerste werkzaamheden na de zomer van 2023.
- **N211, reconstructie kruising Erasmusweg/Lozerlaan**
Het betreft hier het verdiept kruisen van de Lozerlaan met de Erasmusweg. De gemeente Den Haag heeft Delfland aangehaakt om input te geven voor de waterbelangen in deze ontwikkeling. Op dit moment wordt de input van Delfland verwerkt tot een schetsontwerp. Hierbij wordt aangestuurd op een waterhuishoudingsplan, waarvan de belangrijkste aspecten naar verwachting worden geborgd in een omgevingsvergunning en in een overeenkomst.
- **Uitbreiding bedrijventerrein ABC Westland, Poeldijk**
Delfland is betrokken bij de uitbreiding van het ABC Westland terrein. Het gaat om een uitbreiding aan de zuidzijde van het bestaande bedrijventerrein. Waterhuishoudkundig worden geen bijzonderheden verwacht. Op dit moment vinden de gesprekken plaats voor het opstellen van een waterhuishoudingsplan. Eind 2023 wordt naar verwachting het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd.
- **Masterplan Flora Campus Westland**
In het najaar van 2021 heeft de gemeente, Delfland benaderd om mee te denken en input te leveren voor het opstellen van een ontwikkelperspectief voor het Flora Holland terrein en voor het gebied direct ten zuiden en zuidwesten hiervan. De ontwikkeling gaat uit van woningbouw, ruimte voor hoogwaardig openbaar vervoer en campusontwikkeling. Op 16 mei 2023 heeft het college het Masterplan Flora Campus Westland vastgesteld. Bij het opstellen van dit document is Delfland niet betrokken geweest. We hebben echter kunnen zien dat veel punten uit de ruimtelijke verkenning ook in het masterplan verwerkt zijn. Eind juni 2023 heeft Delfland per brief reactie gegeven waarbij met nadruk wordt gevraagd tijdig een waterhuishoudingsplan voor de ontwikkeling op te stellen. De ontwikkelingen voor dit gebied houden we in de gaten en wanneer nodig zullen we nadrukkelijk verwijzen naar de uitkomsten van het ontwikkelperspectief en onze reactie op het masterplan.
- **Bestemmingsplan Kust Westland**
In april 2022 is het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. In het nieuwe bestemmingsplan worden de Delflands belangen geborgd. Voor wat betreft het dossier Kust Westland wordt wel gesproken over een permanente locatie van de strandwacht op het strand bij Ter Heijde. Dit vraagstuk maakt nu echter geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan.

Water- en klimaatplan

De gemeente Westland en het hoogheemraadschap werken al geruime tijd nauw samen om het watersysteem goed te laten functioneren: in samenhang met de omgeving en met aandacht voor alle functies die water in Westland heeft. In juli 2019 is het Water- en klimaatplan vastgesteld door gemeente en Delfland voor de periode 2019-2022. In dit Waterklimaatplan Westland is gezamenlijk besloten tot een aantal ambities en ambitieniveaus

op basis van lange termijn doelen (2050). Ook al is de looptijd van dit plan voorbij, aan de projecten wordt doorgewerkt om de lange termijn doelen te kunnen realiseren. Er is een eerste brainstorm geweest hoe we onze samenwerking verder vorm kunnen geven onder de omgevingswet. In verband met onvoldoende beschikbare capaciteit bij de gemeente Westland, is het opstellen van een nieuw overkoepelend plan tot nader order uitgesteld. In het voorjaar van 2021 heeft de gemeente haar klimaatadaptatiestrategie 2021-2024 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma, wat hieruit voortvloeit, is op een aantal thema's verder uitgewerkt. Daar waar overlappende thema's/opgaven aanwezig zijn wordt nauw samengewerkt met Delfland. Op een aantal onderwerpen, die later geprogrammeerd zijn, moet deze samenwerking nog verder vorm krijgen.

Planvormingsopdrachten

- **Oranjebuurt De Lier**

De Oranjebuurt in De Lier, gelegen in de Kralingerpolder, is een voorbeeld van een gebied waar bodemdaling voor problemen zorgt. Deze buurt kampt al sinds 1998 met wateroverlast. Er zijn in de afgelopen 10 jaar al diverse maatregelen genomen, maar het knelpunt bestaat nog steeds, zij het in mindere mate. Door de afhankelijkheid tussen oppervlaktewater en riolering is het een knelpunt voor zowel Delfland als de gemeente.

In 2022 zijn Delfland en de gemeente een maatregelenpakket voor het vergroten van waterafvoer en -berging overeengekomen. De verdeling van de kosten is onderdeel van het pakket. De maatregelen worden in de periode 2022-2024 gerealiseerd. Als gevolg van bodemdaling zijn de maatregelen naar verwachting maar 10 jaar effectief. Daarna is de woonwijk dusdanig ver gezakt dat er weer kans is op wateroverlast. Daarmee zijn de mogelijkheden voor doelmatige oplossingen in het watersysteem uitgeput. Begin 2023 zijn de gemeente en Delfland een onderzoek gestart naar de grootte van het wateroverlastprobleem binnen De Lier, op langere termijn (2035) bekeken. De uitkomsten van dit onderzoek worden na de zomer verwacht.

- **Westerlee**

Dit betreft een bedrijventerrein ten westen van De Lier, dat deels in boezemland en deels in de Oude Lierpolder ligt. Door de verregaande verharding van het terrein belast het bij hoosbuien de polder, die toch al kwetsbaar is voor bodemdaling en wateroverlast. Delfland en de gemeente hebben 2019-2020 de oorzaak van wateroverlast op Westerlee geanalyseerd. De VvE van het bedrijventerrein heeft meegewerkt en inzicht gegeven in het rioolstelsel, maar heeft verder een afwachtende houding aangenomen. Delfland heeft daarna een advies met maatregelen opgesteld voor de private eigenaren. Deze maatregelen kunnen op korte termijn gerealiseerd worden en vergroten het klimaatadaptieve vermogen van het terrein. Het initiatief ligt nu bij (de VvE van) de grondeigenaren en bedrijven om dit verder op te pakken. Zij hebben toegezegd Delfland en de gemeente daarvoor t.z.t. te benaderen. Tot nu toe hebben we nog niets gehoord.

Na de zomer willen de gemeente en Delfland in gesprek gaan met de (bedrijfs)eigenaren om met elkaar te bezien wat nu en in de toekomst nodig is om het terrein operationeel te houden. De gemeente en Delfland hebben als basis hiervoor in het voorjaar van 2023 een nadere verkenning uitgevoerd, waarbij de belangrijke thema's tot 2035, zoals bodemdaling, inzichtelijk zijn gemaakt.

- **Broekpolder 2040**

In de Oude en Nieuwe Broekpolder (en deels ook in de Oud- en Nieuw Wateringveldschepolder, globaal het gebied tussen Honselersdijk en Wateringen) is vanuit inwoners en ondernemers het initiatief ontstaan om met elkaar te werken aan een toekomstvisie voor het gebied. Hiertoe is een coöperatie opgericht die samenwerkt met de drie betrokken overheden: gemeente, provincie en Delfland. Er wordt gewerkt aan een Ontwikkelperspectief, dat als ruimtelijke visie en kader moet dienen voor deelgebiedsuitwerkingen en latere bestemmingsplannen. Delfland heeft de input voor de waterparagraaf voor dit ontwikkelperspectief aangeleverd. De basis voor de ruimtelijke visie is een inrichtingsconcept voor grootschalige glastuinbouwclusters, waaromheen ruimte ontstaat voor wonen, recreatie en water. Het komende halfjaar gaat gebruikt worden om

richtinggevende keuzes in het perspectief te verwerken, met als doel afronding en vaststelling eind 2023. Vanuit klimaatadaptatie en het proces 'strategie normering wateroverlast' wordt inbreng geleverd voor een robuust watersysteem voor de toekomst.

- **Oranjepolder 2040**

Naar voorbeeld van Broekpolder 2040 is ook in de Oranjepolder, de binnenpolder, vanuit de ondernemers een initiatief gestart om een Ontwikkelperspectief 2040 te ontwikkelen. Vanuit het Delflands Uitvoeringsprogramma Wateroverlast zijn in het gebied knelpunten gesignaleerd op het vlak van afvoer en berging. De ondernemers ervaren knelpunten op het gebied van uitbreidingsmogelijkheden, wonen en verkeer. Ook hier liggen meekoppelkansen om vanuit klimaatadaptatie te werken aan een meer robuust watersysteem. Bij dit initiatief zijn de gemeente Westland, de Provincie Zuid-Holland en Delfland betrokken. Er wordt medio 2023 een coöperatie opgericht met als doel om in 2023 - 2024 een Ontwikkelperspectief op te stellen. Delfland participeert in dit proces en levert tevens een financiële bijdrage.

- **Vaarwater Monster-Noord**

In de gebiedsontwikkeling Monster-Noord wil het ontwikkelbedrijf Westlandse Zoom (OBWZ) invulling geven aan de wens van kopers om in het gebied gemotoriseerd te varen. In het eerste al gerealiseerde deelplan (Santhorsthof) zijn door ca. 15 kaveleigenaren ligplaatsen voor een kleine boot bij hun woning aangelegd. Ook hebben deze kaveleigenaren bij Delfland een vergunning gevraagd om tot aan de Nieuwe Vaart, over de Boomawatering te varen. Op basis van de vaarverordening zijn deze vergunningaanvragen afgewezen. Vergunningen om te varen over de Boomawatering worden alleen aan direct aanwonenden verleend.

OBWZ heeft een zestal claims ontvangen van bewoners in deelplangebied Santhorsthof, gebaseerd op het feit dat zij een woning aan het water gekocht hebben, maar geen toegang tot vaarwater hebben. OBWZ heeft Delfland en de gemeente Westland gevraagd om een oplossing te zoeken voor de aansprakelijkheidsstelling door bewoners aan de Santhorsthof. Vanuit de grondhouding "ja, mits" neemt Delfland deel aan het onderzoek van OBWZ en de gemeente Westland. Dit onderzoek bekijkt of, en onder welke randvoorwaarden, varen mogelijk gemaakt kan worden in Monster-Noord en Westmade.

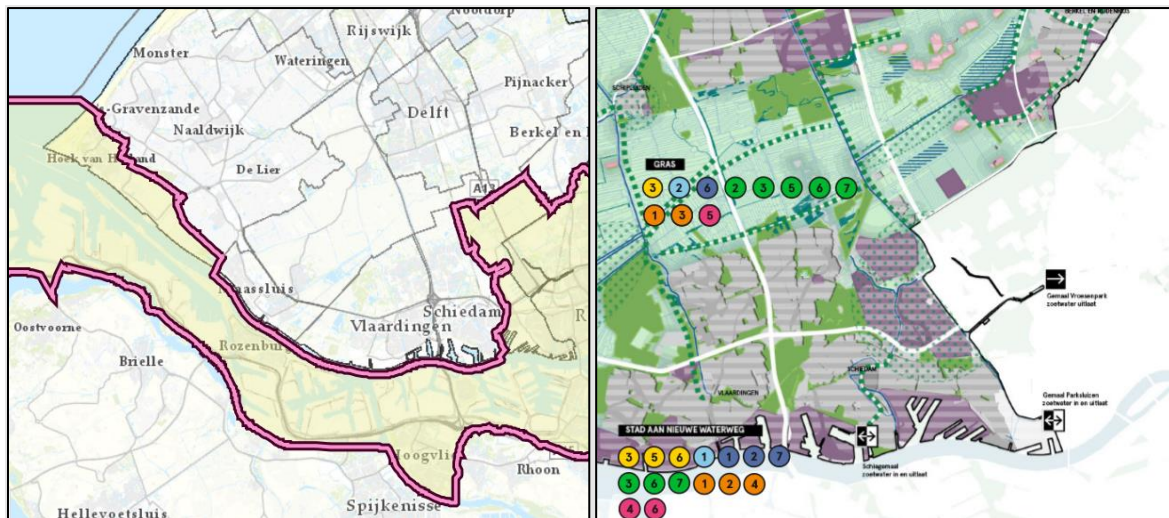
In het voorjaar zijn er verkennende gesprekken geweest tussen OBWZ, de gemeente Westland en Delfland. Conclusie hieruit is om een externe opdracht uit te zetten voor een integraal haalbaarheidsonderzoek. De begeleiding van het onderzoek wordt door alle drie de partijen gezamenlijk gedaan, waarbij OBWZ optreedt als financier. De uiteindelijke onderzoeksopzet in de vorm van een offerte is nog niet gezamenlijk besproken. Ook is nog niet duidelijk wat de planning van het onderzoek gaat worden.

7. Gemeente Rotterdam (inclusief Hoek van Holland)

Korte schets

De gemeente Rotterdam bestaat binnen Delfland uit twee verschillende deelgebieden. Een deelgebied bestaat uit de oude stadsdelen Spangen, Bospolder/Tussendijken, Delfshaven en Oud- en Nieuw Mathenesse en het gebied rond Schieveen en Kandelaar. Daarmee ligt het tussen Schiedam en de Schie in en bestaat het deels uit stedelijk gebied en deels uit weilanden en natuur. De oude stadsdelen kenmerken zich door een verregaande verharding en weinig groen. Er is weinig oppervlaktewater maar door de aanwezigheid van een overstortbemaling, die het overstortwater direct op de Nieuwe Maas loost, leidt dit tot relatief weinig knelpunten. Klimaatadaptatie, en met name vergroening, is hier de komende jaren een belangrijk thema. Midden door het gebied ligt langs de Oude Maas, de primaire waterkering. Door de steeds toenemende ruimteclaims is dit stedenbouwkundig een belangrijk aandachtspunt.

Het tweede deelgebied van de gemeente Rotterdam is Hoek van Holland, dat qua watersysteem meer aansluit bij het Westland. Het bestaat uit het dorp dat een eigen afwatering kent via de Krimsloot naar de Nieuwe Waterweg, de Oranjevouterpolder en de Bonnenpolder. Voor deze agrarische polders wordt gewerkt aan een meer recreatieve invulling door een omschakeling naar natuurontwikkeling.

Omgevingsvisie

De gemeente Rotterdam heeft in december 2021 haar Omgevingsvisie 'de Veranderstad' vastgesteld. In de Rotterdamse omgevingsvisie staan vijf hoofdkeuzes centraal, waaronder 'prettig leven in de delta' en 'vitale wijken'. Onder deze keuzes is er o.a. aandacht voor buitendijkse gebiedsontwikkeling (klimaatadaptatief en op veilige peilhoogte bouwen, zoals in Merwe Vierhavens en Schiehaven) en inzet op vergroening en waterberging in de focusgebieden klimaatadaptatie (in o.a. Oud-Mathenesse en Bospolder/Tussendijken). De effecten van de keuzes die gemaakt zijn in de omgevingsvisie zijn beoordeeld in het ROER, het Rotterdamse Omgevingseffectrapport. Deze PlanMER is in juli 2021 vastgesteld en vormt de onderbouwing van de omgevingsvisie.

Watertoets

- Loswal de Bonnen

In Hoek van Holland ligt een verhoogd terrein dat ingericht wordt als duurzaam bedrijventerrein. Delfland en de gemeente hebben gesprekken gevoerd over watercompensatie en gezamenlijk zijn we tot een mogelijke oplossing gekomen. Bij het moment van schrijven moet formeel het ontwerp bestemmingsplan nog ter inzage worden gelegd. Informeel heeft Delfland het ontwerp al ingezien en een aantal aanpassingen

doorgegeven. Vanuit het programma Duurzaam Circulair wordt een eerste verkenning gedaan naar een mogelijke samenwerking met de stichting Loswal de Bonnen voor aquathermie en biogas opwekking.

- **Masterplan Dorpscentrum Hoek van Holland**

In Hoek van Holland is een initiatiefnemer van plan het dorpscentrum een metamorfose te geven, met groene infrastructuur en nieuwe woongebouwen. Een deel van de gebouwen waren bedacht in de waterkeringszones van de Delflandse Dijk. Daarover is contact met de ontwikkelaar en de gemeente. Het voorontwerp bestemmingsplan is nog niet ingediend.

- **Dakpark Rotterdam**

Deze woningbouwontwikkeling vindt in meerdere fasen en plannen plaats. Een aandachtspunt is de nabijheid van de Delflandsedijk. Daarover zijn we tijdig in gesprek gegaan met als resultaat dat de initiatiefnemer de randvoorwaarden meeneemt in het ontwerp. De formele planologische procedure is nog niet gestart.

- **Kavel de Machinist**

In Rotterdam is de gemeente van plan nabij het gemaal Parksluizen, een woningbouwontwikkeling in de vorm van hoogbouw, te realiseren. Samen met de gemeente zijn de opmerkingen met betrekking tot het gemaal besproken en verwerkt. Het bestemmingsplan is in september 2022 vastgesteld.

- **Langeweg Hoek van Holland**

Deze woningbouwontwikkeling bevindt zich in Hoek van Holland en gedeeltelijk in de beschermingszone van de Delflandsedijk. Het proces loopt naar tevredenheid. De randvoorwaarden voor de ontwikkeling zijn vroegtijdig met de initiatiefnemer besproken en de wijze van het invullen van de wateropgave is bepaald. In onze zienswijze zijn nog enkele laatste punten onder de aandacht gebracht. Het is nog niet bekend wanneer het bestemmingsplan wordt vastgesteld.

- **Zuidwesthoek Hoek van Holland**

De gemeente wil het meest zuidwestelijke deel van Hoek van Holland gaan ontwikkelen. De gemeente is nog zoekende naar een invulling van het te ontwikkelen gebied. De gemeente is op de hoogte van de aanwezigheid van de Delflandsedijk en de zeewering in het projectgebied. Delfland gaat in gesprek met de gemeente om ervoor te zorgen dat de belangen van Delfland behartigd worden.

- **Masterplan Lemairepark Hoek van Holland**

Ten westen van de Krimssloot in het Lemairepark, is een woningbouwproject van circa 1000 woningen voorzien. Delfland is hier al vroeg in het proces bij betrokken in het kader van een masterplan. Op basis van dit masterplan zal een ruimtelijke procedure doorlopen worden (waarschijnlijk in 2024). Belangrijk aandachtspunt is de toename van verharding en het realiseren van waterberging.

Waterplan

Rotterdams Weerwoord is het water- en klimaatplan van de gemeente Rotterdam. De gemeente Rotterdam ondertekende samen met de gemeente Capelle aan den IJssel, het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, waterschap Hollandse Delta en Evides Waterbedrijf op 20 december 2021 het Bestuursakkoord Water & Klimaat. Het bestuursakkoord onderstreept de gezamenlijke aandacht voor goede samenwerking. Sindsdien bestaat het samenwerkingsverband Alliantie Waterkracht waarin deze partijen samenwerken.

Een uitvoeringsprogramma voor de korte- en lange termijn, moet partijen in staat stellen om vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid bij te dragen aan de opgaven op het gebied van waterbeheer en klimaatadaptatie. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd. Momenteel wordt bijvoorbeeld samengewerkt aan een 'Ontwikkelkader dijken' en aan gezamenlijk programmeren.

Planvormingsopdrachten

- Polder Schieveen

In deze polder spelen twee projecten:

- In samenwerking met de gemeente Rotterdam en Natuurmonumenten is een deel van de polder Schieveen geschikt gemaakt voor weidevogelnatuur, door het toestaan van een hoog waterpeil in het voorjaar. Dit jaar kon voor het eerst, tijdens het broedseizoen - tussen 1 maart en 15 juni-, het waterpeil in de weidevogelkern voldoende hoog worden ingesteld. Met resultaat: het broedsucces van de grutto ligt bijvoorbeeld met 75 % voor het eerst sinds 21 jaar boven de minimaal gestelde 65%. Natuurmonumenten heeft aangegeven dat het aantal grutto's hierdoor is verdubbeld.
- Delfland is daarnaast betrokken bij de herstructurering van het Landgoed de Tempel en Nieuw Rhodenrijs. Er wordt samengewerkt om in dit project ook groot onderhoud aan de polderkering uit te voeren. Hierbij is werk met werk te maken.

- Bergsluis

De Bergsluis vormt in Rotterdam de verbinding tussen het boezemwater van Delfland en dat van Schieland. De sluis wordt vooral gebruikt voor de recreatievaart tussen de twee waterschappen en wordt bediend door de gemeente Rotterdam. In droge perioden kan de sluis ook gebruikt worden om water aan te voeren vanuit Delfland naar Schieland (in het kader van de Kleinschalige Water Aanvoer). In november 2020 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met een investeringsvoorstel om deze wateruitwisseling tweezijdig te maken, waardoor Delfland gebruik kan maken van water uit Schieland als extra bron van zoetwater. Het aanpassen van de sluis om de vismigratie te verbeteren maakt onderdeel uit van het project. Het project is in 2021 aangemeld voor de subsidieregeling van het Deltaprogramma Zoetwater. In de Voorjaarsnota van het Rijk wordt deze vastgesteld. Het plan wordt samen met Schieland en de gemeente Rotterdam verder uitgewerkt en naar verwachting in 2025 uitgevoerd.

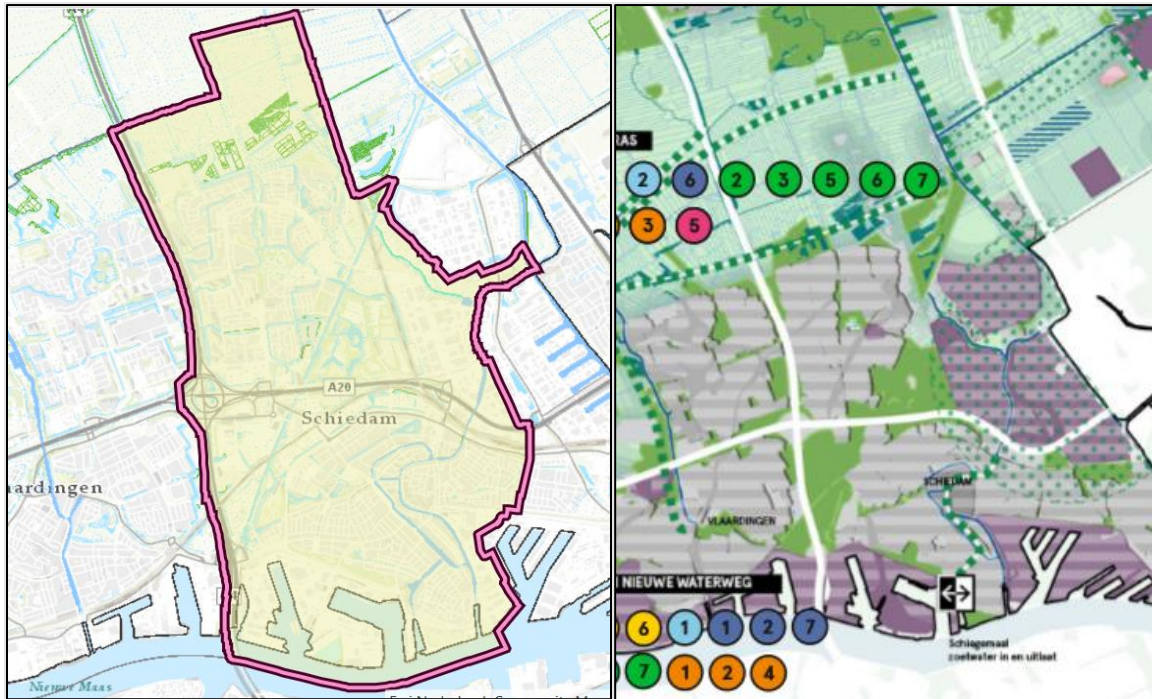
- Bonnenpolder/Rel

In Hoek van Holland is stichting Zuid-Hollands Landschap (ZHL) bezig met circa 150 hectare aan natuurontwikkeling. Dit gebied overlapt met de (waterstaatkundige) polders Nieuwland en Lange Bonnen waar de watergang de Rel doorheen stroomt. Enerzijds wenst ZHL ingrepen te doen in het watersysteem waar een vergunningplicht bij hoort. Anderzijds biedt deze ontwikkeling kansen voor Delfland om lokaal de waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit te versterken. De plannen van ZHL worden getoetst aan het vigerende beleid en tegelijkertijd werkt Delfland nauw met ZHL samen om in deze natuurontwikkeling de KRW-doelstellingen mee te nemen. Sinds vorig jaar is ZHL gestart met een nieuw projectteam, nadat in 2021 het bestemmingsplan Oranjobonnen door het College van Rotterdam is vastgesteld. Concreet worden op dit moment een aantal varianten van natuurvriendelijke inrichting van de Rel onderzocht. De samenwerking loopt naar wens.

8. Gemeente Schiedam

Korte schets

Het grondgebied van de gemeente Schiedam is grotendeels bebouwd. In het noorden ligt de Poldervaartpolder, een gebied dat gevoelig is voor bodemdaling. Ten zuiden van de A20 ligt het oudere Schiedam-Oost en -West in boezemland. Ook dit gebied kent verzakte wijken met veel wateroverlast als gevolg van neerslag. Er is veel interactie tussen riolering en oppervlaktewater en relatief weinig wateroverlast vanuit het oppervlaktewater vanwege de aanwezigheid van overstortbemaling (net als in Vlaardingen en Rotterdam).

Omgevingsvisie

Schiedam is bezig met het opstellen van hun Omgevingsvisie en heeft de wens het waterbelang daarin op te nemen. Om handvatten te geven is de watervisie van Delfland, toegespitst op Schiedam, toegelicht, waarbij de opgaven expliciet in beeld zijn gebracht. De keuzes moeten echter nog gemaakt worden.

Watertoets

- **Houthavens (fase 2)**
Dit betreft nieuwbouwproject voor circa 70 woningen tussen de Delflandsedijk en het Spuikanaal. De eerste opzet van dit project is vervangen door een nieuwe opzet. Hierdoor moet een nieuwe ruimtelijke procedure doorlopen worden. Het voorontwerp ligt momenteel ter inzage. De nieuwe opzet ligt verder van de primaire kering af en kent minder verharding.
- **S'maak/Kop van de Singel**
Het ontwerp bestemmingsplan is in de zomer van 2022 ter inzage gelegd. Het waterbelang is hier voldoende in meegenomen met een waterberging van 600m³. Echter, de verkoop van de 79 woningen van het nieuwbouwproject is op pauze gezet. De verzekeraar van de bouw kan momenteel geen garantiecertificaat afgeven aan de aannemer.
- **Herontwikkeling woonwijk Parkweg Midden**
Sloop en nieuwbouw in naoorlogse wijk Nieuwland. Na veelvuldig overleg in 2020 met betrokken partijen en gemeente over de wateropgave vanuit verhardingstoename en klimaatverandering, wordt momenteel gewerkt aan een oplossing door uitbreiding van het

watersysteem nabij het Vlaardingerpark. Inmiddels is het wijzigingsplan vastgesteld, zijn de bestaande woningen gesloopt en wordt de start van de bouw verwacht. Ook is sinds dit voorjaar duidelijk waar en hoe de waterberging gerealiseerd wordt.

Waterplan

De wateragenda is ooit ontstaan om alle afspraken rondom wateroverlast te bundelen. Bij de actualisaties van het uitvoeringsprogramma is het plan steeds integraler geworden. De huidige wateragenda liep eind 2020 af. Nadat vorig jaar bestuurlijk is afgesproken om de wateragenda te vernieuwen, is gewerkt aan een nieuwe wateragenda met bijbehorende uitvoeringsagenda. Hierin zijn naast wateroverlast, met name klimaatadaptatie en waterkwaliteit opgenomen. De wateragenda 2023-2028 is in maart 2023 bestuurlijk vastgesteld door zowel Delfland als de gemeente. De resultaten van de watersysteemanalyses voor wateroverlast komen terug in de wateragenda.

Planvormingsopdrachten

- **Masterplan Singels Oost**

Dit plan is in de loop van 2022 afgerond. Doel is om de leefbaarheid te vergroten en de inrichting van de openbare ruimte incl. het watersysteem te verduurzamen. Afkoppelen wordt ingezet om schoon- en vuilwater beter te scheiden. Onderzocht moet worden of de overstortbemaling ingezet en omgevormd kan worden om het toegenomen hoeveelheid schoonwater af te voeren.

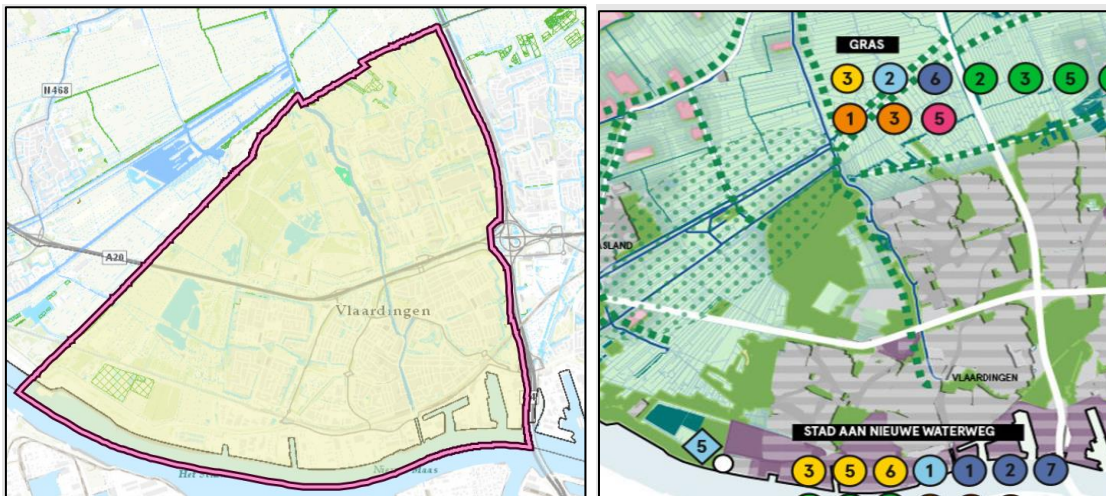
- **Schiedam Noordrand**

De gemeente Schiedam is een verkenning gestart naar de Noordrand Schiedam. Er liggen opgaven op gebied van mobiliteit (verdubbeling spoor en nieuw station Kethel), het versterken van groen en ecologische waarden en wonen en bedrijven. Delfland helpt mee om meekoppelkansen te signaleren op het gebied van waterkwaliteit, ecologie en klimaat. Deze verkenning is in de loop van 2022 gestopt. De aandacht voor dit gebied wordt nu meegenomen in de Groenvisie van de gemeente Schiedam.

9. Gemeente Vlaardingen

Korte schets

Qua watersysteem is de gemeente Vlaardingen vergelijkbaar met Schiedam: in het noorden grote woonwijken in poldergebieden die gevoelig zijn voor bodemdaling, in het zuiden de oudere delen van de stad, boezemland met relatief weinig oppervlaktewater met een grote interactie tussen riolering en oppervlaktewater. Ook hier is relatief weinig wateroverlast vanuit het oppervlaktewater vanwege de aanwezigheid van overstortbemaling. Aandachtspunt is, net als in Schiedam en Rotterdam, het terugdringen van rioolvreemd water dat op de zuivering terechtkomt. In het westen van de gemeente ligt een groengebied met zwemlocatie de Krabbenplas, waarlangs de Blankenburgverbinding (A24) aangelegd wordt. In het noordwesten ligt de Broekpolder, een recreatiegebied op ernstig verontreinigde grond, dat in de komende jaren gedeeltelijk gesaneerd gaat worden.

Omgevingsvisie

De gemeente Vlaardingen heeft een Stadsvisie afgerond. Deze zal het kader vormen voor de omgevingsvisie. Delfland is hier intensief bij betrokken geweest. Afgelopen voorjaar is door de gemeente de eerste input opgehaald voor de Omgevingsvisie. Na de zomer verwacht de gemeente een eerste concept te delen.

Watertoets

- Woningbouwlocatie Vijfsluizen

Dit betreft een gebied ten westen van de A4 waar 300-400 woningen komen. Het bestemmingsplan is inmiddels vastgesteld. Er zijn een aantal aandachtspunten: bestaand water moet blijven, er is een bergingsopgave vanuit verharding, een bergingsopgave van afstromend hemelwater van de A4 (Rijkswaterstaat) en de zorg voor de waterkwaliteit vanwege geringe doorstroming- en verversingsmogelijkheden. De bergingsopgave vanuit verharding wordt gezocht in een stuw die voor meer mogelijke peilstijging en daarmee berging zorgt. Afgelopen periode zijn afspraken gemaakt over eigendom en onderhoud van de stuw. Eerdergenoemde aandachtspunten zijn waar mogelijk in het bestemmingsplan verwerkt en worden verder in de, nog op te stellen, watervergunning geborgd. De watervergunningprocedure loopt inmiddels.

- Maaswijk-West (District-U), Rivierzone-Oost, Eiland van Speijk, Maasboulevard/Westhavenkade (Locatie Pietersen)

Vanwege het buitendijkse karakter heeft Delfland in deze bestemmingsplannen als voornaamste belang dat de Delflandsedijk niet in het geding komt. Er mag niet te dicht op de dijk gebouwd worden zodat deze in de toekomst versterkt kan worden. Gemeente en Rijkswaterstaat hebben een formele rol in het voorlichten van bewoners over het

wateroverlast en -veiligheid in deze buitendijkse gebieden. Deze vier plannen zijn inmiddels vastgesteld.

- **Aalscholverlaan**

De renovatie en uitbreiding van vier flatgebouwen aan de Aalscholverlaan. De flats staan deels in de watergang waardoor de uitbreiding zorgt voor een demping. Naast de waterbergingsopgave door verhardingstoename, moet gezocht worden naar ruimte voor water. Dit is een uitdaging, gezien het sterk bebouwde karakter van de polder Vlaardingen-Holierhoek. Delfland, gemeente en uitvoerende partijen zijn hierover al vroegtijdig in gesprek. Inmiddels is het plan vastgesteld en de wateropgave geborgd. De uitwerking van de wateropgave moet nog plaatsvinden.

- **Huisvesting arbeidsmigranten Vergulde Hand West**

Aan de oostzijde van de Vergulde Hand West, zijn woningen voorzien om arbeidsmigranten te huisvesten. Verhardingstoename is hier een aandachtspunt. De ruimtelijke procedure loopt en Delfland heeft op het voorontwerp gereageerd in april 2022. Inmiddels is door Delfland ingestemd met het ontwerp omdat de wateropgave goed geborgd is.

- **Huisvesting Oekraïense Vluchtelingen Vergulde Hand West**

De gemeente is voornemens om op het terrein van de Vergulde Hand West tijdelijke Oekraïense vluchtelingen te huisvesten. De vergunning is inmiddels afgegeven door de gemeente en de eerste woningen zijn gereed en bewoond. Delfland is gevraagd om wateradvies en aandachtspunten. In een bestuurlijke overeenkomst tussen de gemeente en Delfland is vastgelegd dat het deel van deze tijdelijke opvanglocatie dat samenvalt met terrein waarop nieuwbouw van de afvalwaterzuivering wordt beoogd, in juni 2026 zal zijn ontmanteld.

- **Koningin Wilhelminahaven Noordzijde 3-6**

Deze locatie ligt buitendijks en grenst aan de primaire waterkering Delflandsedijk. Beoogd wordt het voormalig bedrijfsgebied geschikt te maken voor woningen, horeca en dienstverlening. Vanuit Delfland is aangegeven dat er voldoende ruimte moet zijn voor toekomstige versterking van de primaire waterkering.

Waterplan

Vlaardingen heeft een waterplan waar geen uitvoeringsprogramma bij zit. Begin 2021 heeft Vlaardingen in samenwerking met Delfland een klimaatstrategie opgesteld en vastgesteld. De gemeente werkt nu aan het uitvoeringsprogramma daarvan. Delfland heeft geadviseerd om de watergerelateerde maatregelen daaruit, te integreren met maatregelen uit het waterplan. De gemeente heeft inmiddels een concept Stedelijk Programma Water opgesteld waar Delfland input op geeft. De gemeente wil komend jaar samen met Delfland ook een wateragenda opstellen.

Planvormingsopdrachten

- **S.C.H.O.O.N. - Zoetwaterfabriek en Waterharmonica**

Het bestuur van Delfland wordt regelmatig over dit project geïnformeerd. De Rijksoverheid heeft in 2022 duidelijkheid gegeven over de te hanteren norm voor bromaat. Deze zeer zorgwekkende stof komt vrij bij het gebruik van ozon, wat onderdeel was van het geplande ontwerp van de Zoetwaterfabriek. In juni 2022 is door de VV besloten dat in de verkenning van het project Toekomst AWZI De Groote Lucht, wordt onderzocht of het alsnog mogelijk is de doelstellingen van de Zoetwaterfabriek te realiseren. Dit wordt meegenomen in de volgende fase van het project Toekomst AWZI DGL. Voor het deelproject 'Waterharmonica' is toen besloten te laten onderzoeken welke alternatieven er zijn voor het alsnog realiseren van de Waterharmonica.

In december 2022 heeft Delfland, op basis van advies van de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding, besloten om door te gaan met de Waterharmonica, deze gefaseerd aan te leggen en daarmee voor te bereiden op de toekomstige aanvoer van extra schoon water. De partners van Nieuw Waterland onderzoeken welke maatregelen er in de tussentijd

kunnen worden genomen voor de waterkwaliteit in de Krabbeplass en het tegengaan van verdroging van de huidige rietputten.

- **Broekpolder Vlaardingen**

Dit is een recreatiegebied met een ernstig verontreinigde bodem. Ook het oppervlaktewater kent hierdoor een slechte kwaliteit. In het gebied staat een zuivering van Delfland die het water uit een deel van de polder filtert voordat het op de boezem wordt geloosd. In het eerste kwartaal van 2023 is Delfland gestart met de renovatie van de zuivering. Verwacht wordt dat de renovatiewerkzaamheden eind derde kwartaal 2023 worden afgerond.

Gebiedspartijen werken samen om de meest verontreinigde bodem versneld (binnen 7 jaar) te saneren en te herinrichten. In 2021 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd (technisch en financieel) in opdracht van de provincie. Naar aanleiding van de resultaten uit de haalbaarheidsstudie hebben gebiedspartijen in 2021 en 2022 de benodigde stappen gezet waardoor de versnelde sanering en herinrichting in de komende 7 jaar kan plaatsvinden. Naar verwachting zal de sanering bijdragen aan een beter waterkwaliteit in de Broekpolder. Voor, en tijdens de sanering en herinrichting zal Delfland een adviserende en toetsende rol innemen.

- **Blankenburgverbinding (A24)**

Het project Blankenburgverbinding betreft de realisatie van de verbinding (A24) van de A15 met de A20 tussen Vlaardingen en Maassluis. De verbinding bevat onder andere twee tunnels: de Hollandtunnel (landtunnel ter hoogte van de Zuidbuurt en onder de Hoekse Lijn) en de Maasdeltatunnel (onder het water van het Scheur). Het werk ligt op planning, ondanks de tegenslag bij het afzinken van de Maasdeltatunnel. In de zogenaamde Koppelvergunning is vastgelegd onder welke voorwaarden het laatste waterkerende schot in de Maasdeltatunnel mag worden verwijderd zodat er sprake is van een open verbinding tussen beide oevers. Op de zuidoever (Rozenburg) is gestart met de realisatie van de ringdijk, waaronder een dijkverlegging. Vanwege de raakvlakken met het project A24 (waterveiligheidsmaatregelen rondom de tunnelmond) vindt hierover afstemming plaats met Waterschap Hollandse Delta. Ook vindt periodiek afstemming plaats met Rijkswaterstaat, op verschillende niveaus. Een belangrijke mijlpaal van het afgelopen jaar vanuit het belang van Delfland, was het gereedkomen van de kanteldijk ter plaatse van de Delflandsedijk en het terugleggen van de polderkade bij de Zuidbuurt op de oorspronkelijke locatie. De verwachting is dat komend jaar vooral aandacht zal uitgaan naar het toezicht houden op de uitvoeringswerkzaamheden van BAAK en naar het verder uitwerken van afspraken over beheer en onderhoud van de afgeronde werken, volgens de afspraken in de bestuursovereenkomst. Dit project ligt inmiddels volledig bij afdelingen RPA en THH.

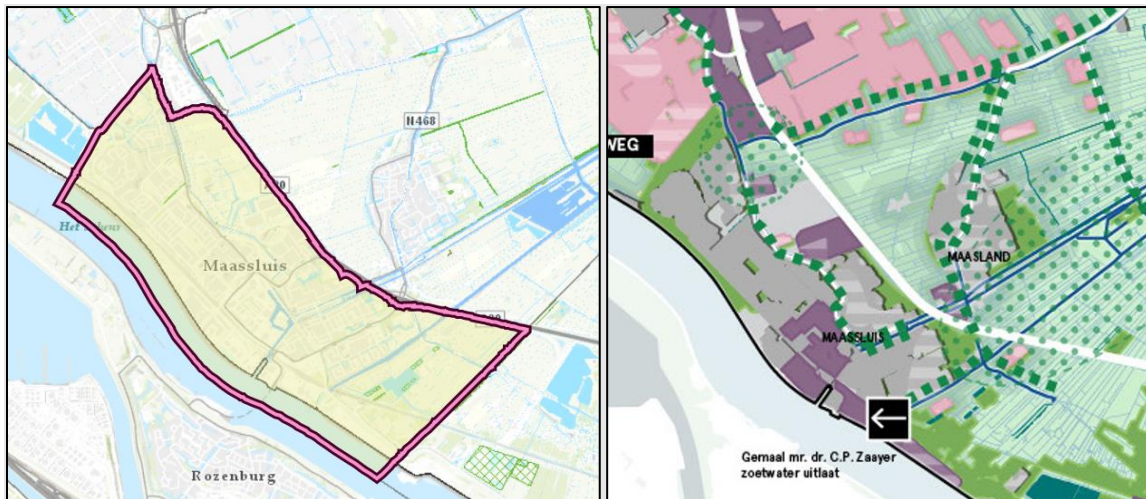
- **Afkoppelen Indische Buurt en studie Vlaardingen West**

De gemeente gaat grootschalig afkoppelen in de Westwijk. De gemengde riolering wordt vervangen door een gescheiden systeem. Zonder vasthoudmaatregelen en berging wordt er meer hemelwater naar het oppervlaktewater afgevoerd. Delfland en de gemeente starten gezamenlijk een studie naar de effecten van verschillende geplande (ruimtelijke) ontwikkelingen, zoals nieuwbouw, rioolwerkzaamheden en het sluiten van overlaten. De planvorming vindt in goed overleg met de gemeente plaats.

10. Gemeente Maassluis

Korte schets

Het oude centrum van Maassluis is boezemland, maar kent een aantal plekken die gevoelig zijn voor bodemdaling. De overige gebieden liggen in polders, die deels tot ver boven boezemniveau zijn opgehoogd. Hier is vaak een beperkt watersysteem aanwezig, maar wel een overstortbemaling die wateroverlast voorkomt. Verder liggen er een aantal opgaven voor de waterkeringen, maar deze zijn niet urgent. Op het gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterketen liggen er kleine opgaven.

Omgevingsvisie

De gemeente is gestart met het proces om te komen tot een omgevingsvisie. In dat kader is er eind 2019 door Delfland een presentatie gegeven over de watervisie. Dit voorjaar is er een bijeenkomst georganiseerd door de gemeente om inbreng op te halen bij ketenpartners en bij interne afdelingen. Deze inbreng wordt gebundeld in een notitie en naar verwachting later dit jaar gedeeld. Dat zal ook de gelegenheid zijn voor een informeel vervolgesprek. De resultaten daarvan zullen aanleiding zijn voor het formele traject.

Watertoets

- Wilgenrijk-Noord en Westgaag

In 2014 is het bestemmingsplan Dijkpolder vastgesteld waarin 1150 woningen mogelijk gemaakt zijn in hetzelfde gebied. Echter, er is in de aanloop naar plan Dijkpolder onderzoek gedaan naar de invloed van maximaal 1750 woningen. Het aantal woningen is destijds op het laatste moment teruggebracht in opdracht van de provincie. Momenteel is de helft van de mogelijke woningen nog niet gerealiseerd. Omdat de gronden aan de noordzijde in handen zijn van twee partijen, worden er voor dit deel van Wilgenrijk twee bestemmingplannen gemaakt: Bestemmingsplan Wilgenrijk-Noord en Bestemmingsplan Westgaag. De eerste is inmiddels in juni 2022 vastgesteld waarmee de bouw van nog eens 475 woningen mogelijk gemaakt is. Het plan Westgaag moet nog een procedure doorlopen. Voor dat plan zal opnieuw een waterhuishoudingsplan worden gemaakt dat los staat van het bestaande waterhuishoudingsplan horend bij plan Dijkpolder en Wilgenrijk-Noord

- Herontwikkeling Voorzieningsenveld Burgemeesterswijk

De gemeente werkt al een geruime tijd aan de herstructurering van de Burgemeesterswijk. De Burgemeesterswijk heeft in de afgelopen circa 15 jaar een transformatie ondergaan van een verouderde naoorlogse hoogbouwwijk naar een moderne groene laagbouwwijk. Met de herstructurering is de wijk toekomstbestendig en leefbaar gemaakt. Het laatste deel van de herstructurering betreft onder andere het voorzieningsenveld. In totaal worden maximaal 71 woningen mogelijk gemaakt. De wateropgave volgt uit het Maassluis Rainproofbeleid.

- Noordvliet 159a sloopt en nieuwbouw

Aan de Noordvliet 159a worden oude opstallen gesloopt om plaats te maken voor maximaal 10 woningen en appartementen. De verhardingsafname is positief en er volgt geen wateropgave uit de watersleutel. Inmiddels is de watervergunning afgegeven voor het bouwen langs de regionale waterkering.

Waterplan

In het verleden hadden Maassluis en Delfland een gezamenlijk Waterplan. In het bestuurlijk overleg in het voorjaar van 2021 is benoemd dat we beiden meerwaarde zien in een gezamenlijke Strategische Samenwerkingsagenda (SSA). We oriënteren ons daarbij op trends en ontwikkelingen en we benaderen de opgaven integraal. Het opstellen van de agenda is nog niet gestart.

Planvormingsopdrachten

- Wilgenrijk (voorheen Dijkpolder), Maassluis

De particuliere ontwikkelaar Wilgenrijk B.V. bouwt in de Dijkpolder bij Maassluis een nieuwe woonwijk. In 2019 is de persleiding in dit gebied conform de overeenkomst met Delfland vervangen. Het nieuwe waterhuishoudkundige systeem binnen Wilgenrijk houdt gelijke tred met de nieuwbouwontwikkeling. Delfland heeft een interventie gepleegd bij het ontwerp van de tweede ontsluitingsweg, omdat waterveiligheid en waterhuishouding bij de regionale kering, de Weverskade, onvoldoende geborgd waren. Er vindt nu gesprek plaats over een integraal ontwerp. De feitelijke afkoppeling van Wilgenrijk van de Dijkpolder (Maasland) is al sinds de zomer 2020 een feit.

- Maassluis Rainproof, Hemelwatersysteem West

De gemeente werkt aan het klimaatadaptief maken van hun grondgebied door middel van Maassluis Rainproof. Het Hemelwatersysteem West is een project dat hemelwateroverlast in Maassluis-West zal verkleinen. Tegelijk zal het de hoeveelheid schoon hemelwater dat naar de afvalwaterzuivering gaat verkleinen. Daarom is in 2019 door Delfland en gemeente een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin een financiële bijdrage vanuit Delfland aan de gemeente is afgesproken. Inmiddels is het project afgerond en eind 2022 de financiële bijdrage gedaan.

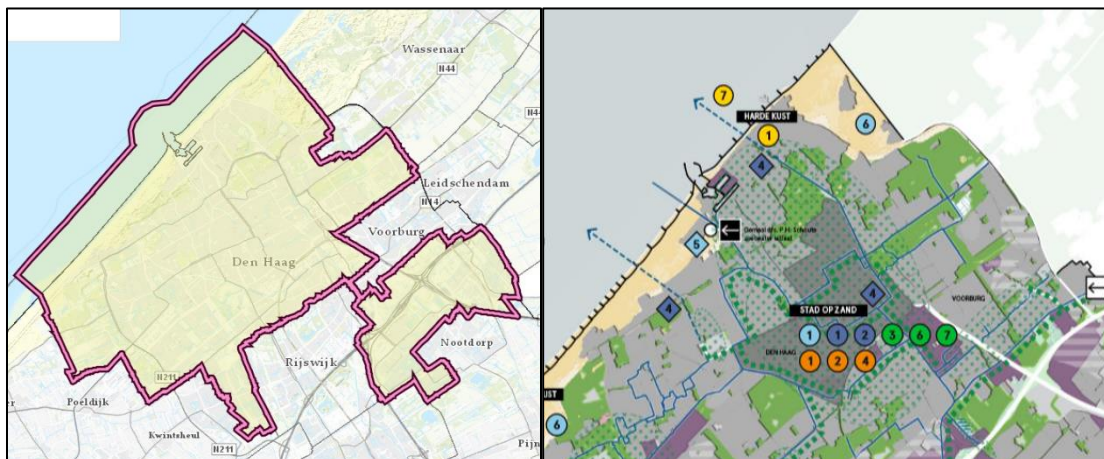
11. Gemeente Den Haag

Korte schets

De gemeente Den Haag is een, in grote mate, verstedelijkt en verhard gebied en de ruimte voor het watersysteem is beperkt. De boezem zit in het centrum van Den Haag krap in zijn jas en vormt een flessenhals voor de afvoer van water uit het achterland. In Den Haag zelf is er beperkt kans op overlast vanuit het watersysteem, dit treedt vooral op in naastgelegen gemeenten. Op lange termijn is er weinig zicht op verbetering van het watersysteem, terwijl de klimaatverandering en verstedelijking doorgaan. De druk op het watersysteem groeit. Dit heeft effect op berging- en afvoercapaciteit, ruimte voor ecologie en op mogelijkheden tot medegebruik. Dit betekent dat met elke ontwikkeling actief gezocht moet worden naar verbetermaatregelen. De aanpak van Delfland is gericht op het vasthouden van water in de stad, het vergroenen van de stad en het pakken van kansen voor verbetering van het watersysteem.

Ook de kust is een belangrijk aandachtspunt. Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de toenemende zeespiegelstijging aan te kunnen en wat dat betekent voor de kaders voor de ruimtelijke ontwikkelingen in met name Scheveningen.

Den Haag heeft een forse woningbouwopgave en wil de komende jaren 4.000 woningen per jaar opleveren. De bouwlocaties concentreren zich in het Central Innovation District (CID), de Binckhorst en Den Haag Zuidwest. De uitgangspunten hiervoor zijn in 2016 in de Agenda Ruimte voor de Stad opgesteld: verdichten, verduurzamen en vergroenen.

Omgevingsvisie

Nadat veel voorbereidingswerk is gedaan, is gemeente Den Haag in 2020 via een startnotitie formeel gestart met het traject voor de omgevingsvisie. In 2021 zijn de staat van de leefomgeving en de ambities voor de visie vastgesteld en is per thema, waaronder water, een beeld voor de toekomst bepaald. Delfland heeft hier actief aan bijgedragen en heeft daarbij de watervisie actief gebruikt.

Water(veiligheid) en klimaatadaptatie, in combinatie met de verwachte verstedelijking, zijn belangrijke thema's voor de visie. Een van de zes hoofdambities is 'een klimaatbestendig, klimaatneutraal en natuurinclusief Den Haag'.

In november 2022 is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgeleverd. Deze notitie beschrijft het onderzoek voor de Omgevingseffectrapport (OER). In dit rapport staan de effecten op de omgeving voor de verschillende keuzes die in de omgevingsvisie gemaakt kunnen worden. Het rapport is één van de bouwstenen voor de omgevingsvisie. Delfland heeft een zienswijze op de NRD ingediend. De omgevingsvisie zelf wordt naar verwachting in 2024 afgerond.

Watertoets

- **Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig**

De Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig is in 2021 vastgesteld en is de Haagse vertaling van het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. De Wegwijzer geeft belangrijke randvoorwaarden rondom klimaatbestendig ontwikkelen mee. Delfland heeft input geleverd en meegedacht bij het opstellen van het eindproduct, waardoor er nu een integraal kader voor klimaatbestendigheid ligt waarin onder andere een kwantitatieve eis voor waterberging voor alle nieuwe ontwikkelingen is opgenomen. Het Haagse team Duurzaamheid geeft advies op onder andere klimaatadaptatie en indien nodig vindt afstemming met Delfland plaats.

- **Central Innovation District (CID)**

Voor het Central Innovation District (een driehoekig gebied dat het centrum, station Hollands Spoor en station Laan van NOI omvat) is een structuurvisie vastgesteld, waarbij de raad extra aandacht heeft gevraagd voor de fysieke leefomgeving, waaronder groen en water. In de visie is klimaatadaptatie opgenomen met een kwantitatieve eis voor waterberging bij ontwikkelingen. Ook via het Handboek Openbare Ruimte van de gemeente wordt gestuurd op klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte. De structuurvisie is overkoepelend voor meerdere deelontwikkelingen in verschillende stadia van ontwikkeling.

- **Uitwerkingen Omgevingsplan Binckhorst**

Initiatieven in het gebied worden besproken op de integrale omgevingstafel Binckhorst, waaraan Delfland deelneemt. Conform het omgevingsplan wordt bij ontwikkelingen rekening gehouden met de gevolgen van klimaatverandering. Dit is echter slechts kwalitatief in het omgevingsplan opgenomen. Op basis van de Convenant Klimaatadaptief Bouwen en de Haagse vertaling daarvan in de Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig, is een integraal kader gecreëerd, met onder andere een kwantitatieve eis voor waterberging voor alle nieuwe ontwikkelingen.

- **Gebiedsvisie CID - Laan van NOI**

In dit gebied vindt afstemming plaats over twee ontwikkelingen: herontwikkeling van en verdichting naast station Laan van NOI en de herontwikkeling van het voormalige ministerie van Sociale Zaken. De afstemming vindt vooral plaats over de inpassing van de wateropgave en klimaatadaptatie conform de Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig.

- **Den Haag Zuidwest**

Een deel van de Haagse woningbouwopgave wordt in Den Haag Zuidwest ingevuld. De gemeente heeft in juni 2022 de ontwerp structuurvisie ter inzage gelegd. Hierop heeft Delfland een zienswijze ingediend. Het water- klimaatbelang wordt in de fase van het bestemmingsplan uitgewerkt. Vooruitlopend daarop worden met een omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing, bouwplannen gerealiseerd. Ook hier wordt de Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig toegepast.

In reactie op onze zienswijze is structureel afstemming georganiseerd over het watersysteem in Zuidwest, waarbij we de compensatie, waar nodig, gebieds-breed bekijken en zo mogelijk inzetten om de meest kwetsbare delen van het watersysteem te versterken. Het gebied is redelijke op orde en met deze werkwijze anticiperen we op extremer weer in de toekomst.

- **Plas van Reef**

Een ontwikkelcombinatie heeft enkele jaren geleden de Plas van Reef in Ypenburg gekocht en heeft plannen voor woningbouw aan de plas, waarbij men uitgaat van een deel dempen, verondiepen en herinrichten van de plas. Delfland is met de gemeente en de ontwikkelaar in gesprek over de ideeën van de ontwikkelaar. In de Delflandse beleidsnota 'Verondiepen Diepe Plassen' is de Plas van Reef aangemerkt als diepe plas. Dit houdt in dat verondiepen en herinrichting enkel mogelijk is, als dat leidt tot een verbetering van waterkwaliteit en natuurwaarden. Vanuit de gemeente is de plas aangemerkt als stedelijke ecologische verbindingszone. De gemeente en Delfland doen gezamenlijk onderzoek naar de waterkwaliteit en natuurwaarden, omdat er zorgen zijn om achteruitgang bij eventuele woningbouwontwikkeling.

Wateragenda

De Wateragenda Den Haag van Den Haag is in het 1^e kwartaal van 2022 geactualiseerd. De nadruk ligt in de wateragenda op de thema's 'veilig en beheerst water' 'duurzaam schoon en gezond water', 'aantrekkelijk water' en 'waterbewustzijn'. Daarnaast wordt in deze actualisatie nadruk gelegd op de behoefte aan samenwerking op meerdere niveaus en afdelingen van beide organisaties. Met de gemeente wordt periodiek de voortgang van projecten uit de projectenlijst afgestemd, en waar nodig worden prioriteiten gesteld.

Planvormingsopdrachten

- Madestein-Vroondaal

Vroondaal is een woningbouwontwikkeling met een toename van verharding. Compensatie daarvan vindt plaats in het Landschapspark Madestein, een werk dat gecombineerd wordt met de aanleg van natte ecologische zones en onderhoud aan de regionale waterkering. Den Haag en Delfland hebben hierover nadere samenwerkingsafspraken gemaakt. Uitvoering start tweede helft 2023. Daarnaast is samen met Den Haag een start gemaakt met een verkenning hoe de problemen met de zwemwaterkwaliteit in Madestein opgelost kunnen worden.

- Gemotoriseerd varen Vroondaal-Zuid

Voor gebiedsontwikkeling Vroondaal-Zuid in Den Haag is vanuit de ontwikkelaar en bewoners de wens geuit om gemotoriseerd varen mogelijk te maken. Voor een deel van de bewoners is dat op dit moment niet mogelijk. Iets wat door de ontwikkelaar bij verkoop wel geschetst is. Hierover hebben de projectontwikkelaar, gemeente Den Haag en Delfland in de planfase geen afspraken gemaakt. Om voor alle percelen gemotoriseerd varen over de Boomawatering mogelijk te maken moet de vaartkaart van de Vaarverordening worden aangepast. Begin 2023 heeft het College van D&H hiermee ingestemd, onder de voorwaarde dat de nadelige effecten op de ecologische waterkwaliteit, die door de extra vaarbewegingen worden veroorzaakt, worden gecompenseerd en gemitigeerd. Hiervoor is een overeenkomst met de ontwikkelaar opgesteld, waarin de afspraken zijn vastgelegd om gemotoriseerd varen vanaf alle watergebonden kavels binnen het plangebied Vroondaal-Zuid mogelijk te maken.

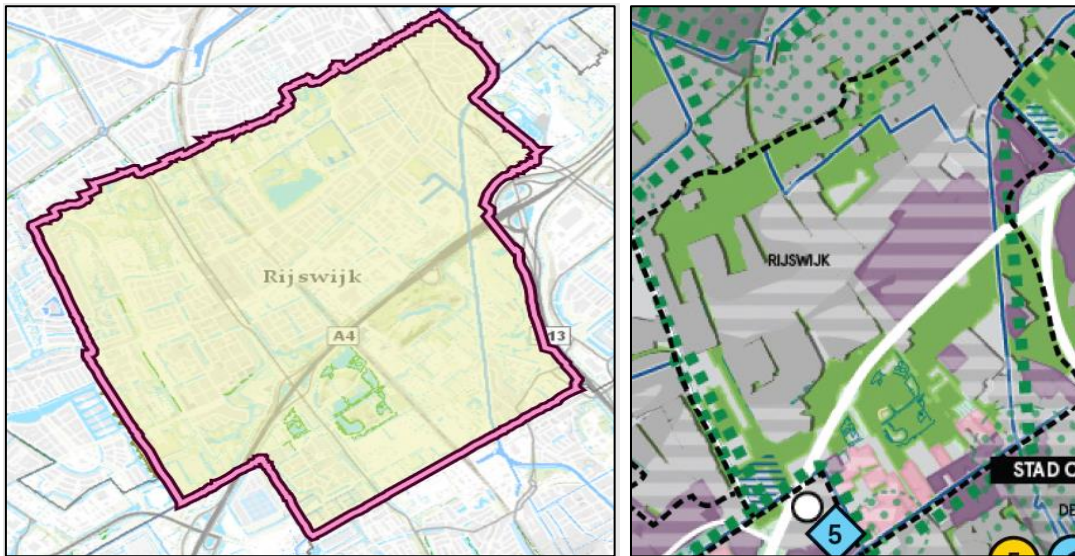
- Rotterdamse Baan en Bergingsgebied Molenvlietpark

Tussen het knooppunt Ypenburg en de Binckhorstlaan is de Rotterdamse Baan gerealiseerd, grotendeels in de vorm van een tunnel. In het Molenvlietpark boven op de tunnel is in samenwerking met de gemeente Den Haag een waterbergingsgebied met een vispaaiplaats gerealiseerd. Conform de afspraken die zijn vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst tussen Den Haag en Delfland, moet Den Haag nog een tweede aanvoertracé vanuit de Vliet aanleggen om de berging goed te kunnen voeden. Als gevolg van complexe onderhandelingen met de betreffende eigenaar en aansluitend stagnatie bij het verkrijgen van een vergunning voor het kappen van bomen, is de start van de werkzaamheden daarvan verlaat. Planning is nu om in 2025 op te leveren en over te dragen.

12. Gemeente Rijswijk

Korte schets

De gemeente Rijswijk ligt voor het grootste deel in drie polders: de Noordpolder, die tegen Den Haag aan ligt, de Hoekpolder (met calamiteitenberging voor Delfland) en de Plaspoel- en Schaapweipolder. De eerste twee polders bestaan voornamelijk uit stedelijk gebied met relatief veel groene gebieden ertussen. In de Plaspoel- en Schaapweipolder is een grote nieuwbouwwijk in ontwikkeling, Rijswijk Buiten. Hier gaat de meeste aandacht naar uit.

Omgevingsvisie

Rijswijk heeft in 2018 een Stadsvisie opgesteld en heeft in eerste instantie onderzocht in hoeverre deze visie als een Omgevingsvisie beschouwd kan worden. De gemeente is inmiddels begonnen met het opstellen van de omgevingsvisie. Delfland is hier nauw bij betrokken en heeft de Delflandse waterbelangen in kunnen brengen. De verwachting is dat de omgevingsvisie eind 2024 wordt vastgesteld.

Watertoets

- Pasgeld West en Pasgeld Oost

Deze plannen zijn onderdeel van woningbouwontwikkeling Rijswijk Buiten. In het bestemmingsplan Rijswijk Buiten (inclusief Sion en Parkrijk) wordt nog uitgegaan van de oude ABC-bergingsnorm (325 m³/ha). Gezien de huidige inzichten (standstillbeginsel, klimaatverandering) en de hogere verhardingsgraad in het plan, is met gemeente afgesproken dat er voor beide deelplannen een nieuw waterhuishoudkundig plan wordt opgesteld, waarin conform de huidige werkwijze de bergingsopgave opnieuw wordt bepaald. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de resultaten van de WSA Plaspoel- en Schaapweipolder die in 2022 is opgesteld. Het ruimtebeslag van het open water wordt groter dan waar de gemeente aanvankelijk rekening mee hield. Daarnaast heeft de gemeente zich gecommitteerd aan het Convenant Klimaatadaptief Bouwen, wat een extra opgave met zich meebrengt. In goed overleg wordt er met RijswijkBuiten (het ontwikkelbureau van de gemeente) en Synchroon (de ontwikkelaar van Pasgeld Oost) gezocht naar een uitwerking in een goed watersysteem waarbij een combinatie van open water met alternatieve vasthoudmaatregelen mogelijk is.

De verwachting is dat het bestemmingsplan Pasgeld West na de zomer wordt vastgesteld en dat er dan ook een uitgewerkt waterhuishoudkundig plan ligt waarin, in meer detail, het nieuwe watersysteem en de afspraken over onderhoud worden beschreven. Ons advies op het voorontwerp en het ontwerp van het bestemmingsplan is grotendeels overgenomen. Het voorontwerp van het bestemmingsplan Pasgeld Oost verwachten we ook na de zomer. We

hebben al een informeel advies kunnen geven op het stedenbouwkundig ontwerp van Pasgeld Oost.

- **Havengebied**

De herinrichting van bestaand bedrijventerrein tot gemengd stedelijk gebied. De aanwezigheid van waterkeringen in combinatie met parkeerkelders is een aandachtspunt. De ontwikkeling schept kansen voor klimaatadaptatie. Daarnaast overweegt de gemeente om de havenarmen in te zetten als publieke ruimte door drijvende terrassen te creëren. Dit levert kansen voor het ontwikkelen van Natte Ecologische Zones. Delfland is in overleg met de gemeente over het aanbrengen van drijvende oevers. Voor diverse deelontwikkelingen is de bestemmingsprocedure inmiddels gestart. In november 2022 heeft Delfland voor drie bestemmingsplannen in het Havengebied (UrbanParks, Habourpark en Havenmeester) een advies op het voorontwerpgegeven.

Waterplan

In juni 2021 heeft de gemeente Rijswijk in samenwerking met Delfland een nieuw Gemeentelijk Riolerings- en Waterplan opgesteld en vastgesteld. De nieuwe Wateragenda met uitvoeringsprogramma is daar onderdeel van. Het plan beschrijft de zorgplichten van de gemeente en de Delflandse taken. De komende jaren wordt geïnvesteerd in het vervangen van de bestaande riolering en het aanleggen van een aparte hemelwaterriolering om te anticiperen op de klimaatverandering en de toename van afvalwater door de toename van woningen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan waterkwaliteit en worden maatregelen opgesteld, zoals ecologisch baggeren, foutaansluitingen van de riolering opsporen en inrichten van natuurvriendelijke oevers. De Wateragenda loopt tot en met 2025.

Planvormingsopdrachten

- **Parkrijk – Rijswijk Buiten**

De ontwikkeling in Rijswijk Buiten betreft woningen en bedrijventerreinen. De woningen in deelgebied Parkrijk zijn gerealiseerd en een aantal bedrijfskavels staat in de verkoop. Door de ontwikkeling in Parkrijk zouden drie bestaande woningen aan de Kerstanjeburgh niet meer aan de nieuwste norm voor wateroverlast voldoen. Hiervoor heeft het Programmabureau RijswijkBuiten in overleg met Delfland een oplossing bedacht. Drie afvoerduikers worden vergroot, watergangen worden op de juiste diepte gebracht en een deel van betreffende watergang wordt verbreed. Hiermee wordt voldaan aan de norm. Momenteel is men bezig met de realisatie van het definitieve watersysteem. Over de primaire waterstructuur in Parkrijk worden nog gesprekken gevoerd.

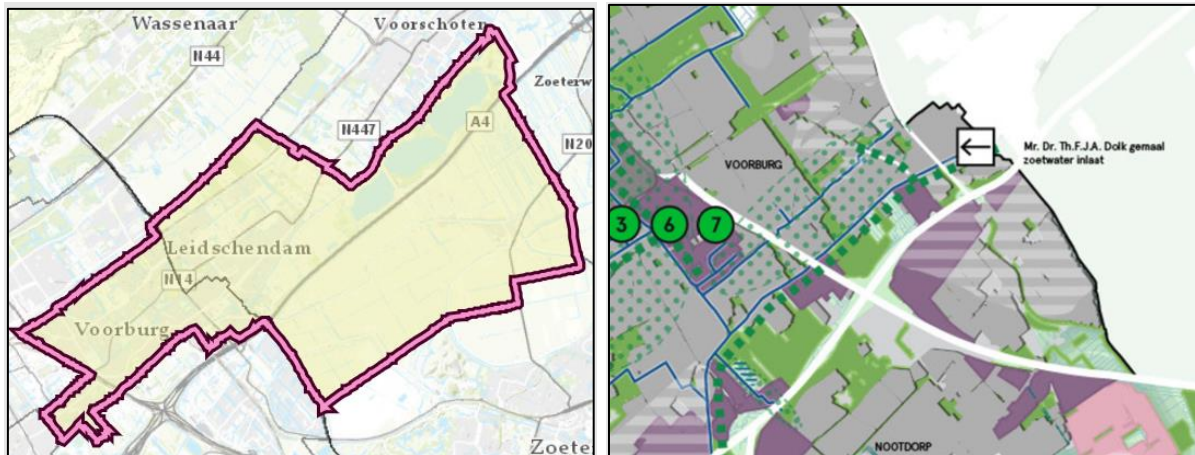
- **Beatrixlaan verleggen rijbanen en voorbereiden voor ondertunneling**

De gemeente heeft Delfland vroeg betrokken bij de voorbereidingen voor dit werk. Speciale aandacht daarbij is er voor de effluent-leiding van RWZI Harnaschpolder en de Nortonleiding (voormalige DSM koel- en zoutwaterafvoer naar Houtrust). Deze loopt onder de huidige rijweg door. Delfland heeft hiervoor randvoorwaarden aan de gemeente meegegeven.

13. Gemeente Leidschendam-Voorburg

Korte schets

De gemeente Leidschendam-Voorburg ligt in het beheergebied van zowel Delfland als Rijnland. Op boezemniveau ligt de watergrens bij de sluis in de Vliet. Omdat de boezem van Rijnland lager ligt dan die van Delfland kan er, op dit punt, water afgelaten worden richting Rijnland. Bij droogte kan op deze plek water worden aangevoerd door middel van het gemaal Dolk. Verder is er beperkt uitwisseling van water mogelijk tussen Delfland en Rijnland. Het gebied van Delfland bestaat uit voornamelijk bebouwd gebied in boezemland, maar ook in de polders: Veen- en Binkhorstpolder, Klein Plaspoelpolder en de Tedingerbroekpolder.

Omgevingsvisie

Leidschendam-Voorburg heeft begin 2019 het Kompas voor de Leefomgeving vastgesteld, waarin voor de grootste gemeentelijke opgaven en uitdagingen eerste richtingen zijn opgenomen. Klimaatadaptatie is één van deze opgaven. De keuzes in het Kompas zijn, als stap richting een omgevingsvisie, verder uitgewerkt in vier bouwstenen. In 2021 zijn deze vier bouwstenen (Groene woongemeente, mobiliteit & bereikbaarheid, economie & bedrijvigheid en lokale energiestrategie & transitievisie warmte) door de gemeenteraad vastgesteld. In de tweede helft van 2022 is de gemeente gestart met de uitwerking van de omgevingsvisie met behulp van inwoners, ondernemers en organisaties. In februari 2023 heeft Delfland een stakeholdersbijeenkomst voor de omgevingsvisie Leidschendam-Voorburg bijgewoond. Hierin zijn 4 concept perspectieven besproken: Sociaal, veilig en gezond, Aantrekkelijk en groen, Een vitale economie en Toekomstbestendig. Delfland heeft onder andere het belang van de kamerbrief Water- en bodem sturend als aandachtspunt meegegeven voor de omgevingsvisie. De omgevingsvisie wordt naar verwachting in 2024 vastgesteld.

Watertoets

- Triadome-locatie

De Triadome-locatie is een woningbouwontwikkeling met meer dan 100 woningen. De ontwikkeling houdt rekening met een veranderend klimaat en er wordt meer verharding verwijderd dan er wordt toegevoegd. Het betreffende bestemmingsplan bevindt zich in de informele voorontwerpfase. De omgevingsvergunning is in februari 2023 vastgesteld. Het samenwerken met initiatiefnemer en gemeente gaat naar tevredenheid en onze aandachtspunten worden meegenomen.

- Gebiedsdeal wateropgave Klein Plaspoelpolder

Klein Plaspoelpolder verandert van bedrijventerrein naar een nieuwe woonomgeving. De gemeente wil voor heel Klein Plaspoelpolder de wateropgave bepalen en vastleggen, zodat verschillende ontwikkelingen niet voor versnippering van water zorgen. In 2022 heeft Delfland hiervoor met de gemeente om tafel gezeten en zijn randvoorwaarden meegegeven. Na deze

gesprekken in het najaar van 2022 is het contact hierover met de gemeente niet hervat. Mogelijk komt deze zogenaamde 'gebiedsdeal' in de toekomst weer ter sprake.

Water- en Rioleringsplan

De gemeente Leidschendam-Voorburg, Delfland en Rijnland hebben in april 2021 gezamenlijk de Strategische Samenwerkingsagenda (SSA) 2020 – 2024 ondertekend. Deze is eind 2020 vastgesteld bij de gemeente en beide waterschappen. Hierin staat beschreven hoe we samenwerken op de belangrijkste thema's uit de verschillende bestuursakkoorden. In de uitvoeringsagenda staan de maatregelen die voor de verschillende thema's genomen worden. In november 2021 heeft de gemeente het nieuwe Water- en Rioleringsplan 2022-2027 vastgesteld. Delfland en Rijnland hebben meegewerkt aan het opstellen van het Water- en Rioleringsplan 2022-2027. In het plan zijn het water- en rioleringsbeleid, de strategie voor de periode tot 2027 (met een doorkijk naar de periode na 2027) en de te nemen maatregelen vastgelegd.

Planvormingsopdrachten

- Waterberging Sportpark 't Loo

Voornemens van de gemeente om faciliteiten op Sportpark 't Loo te vernieuwen hebben vooralsnog geen doorgang gevonden. Wel wordt onderzocht of de grasvelden op het terrein effectiever ingezet kunnen worden voor het bergen van water bij een zogenaamde waterbom. Dit zou mogelijk worden door aanpassing van een hoger gelegen oever op het terrein. Door water te begeleiden naar minder kwetsbare delen in plaats van stedelijk gebied, wordt invulling gegeven aan de langetermijnstrategie wateroverlast. Aanleiding voor deze maatregel is een idee van een bewoner van Voorburg. Afweging van de maatregel zal de tweede helft van 2023 plaatsvinden.

14. Projecten over een groter gebied dan één gemeente

A4 Haaglanden – N14 (Schiedam, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Den Haag, Leidschendam-Voorburg)

Rijkswaterstaat (RWS) werkt aan maatregelen om de capaciteit van de A4 tussen Leidschendam en Ketheltunnel in Schiedam te vergroten, waarin aanpassing van op- en afritten, enkele kunstwerken en de kruisingen bij de N14 worden meegenomen. In de afgelopen jaren heeft RWS met input van Delfland gewerkt aan het in beeld brengen van de impact van deze aanpassingen op het watersysteem en de waterketen. Hiervoor heeft RWS eind 2022 een waterhuishoudingsplan opgesteld. Begin 2023 heeft Delfland hierop gereageerd via een advies rondom de watertoets. De belangrijkste conclusie van de watertoets was dat er nog onvoldoende zicht was op het daadwerkelijk oplossen van knelpunten in het watersysteem, die ontstaan als gevolg van de aanpassingen aan de A4 en N14.

In maart 2023 heeft de minister van I&W aangekondigd dat het rijk voor de komende jaren de nadruk gaat leggen op instandhouding van bestaande infrastructuur in plaats van de aanleg van nieuwe infrastructuur. Later in het voorjaar van 2023 is duidelijk geworden dat het rijk het project A4 Haaglanden – N14 in zijn geheel voor onbepaalde tijd in de pauzestand zet. Omdat er volgens RWS sprake is van uitstel en geen afstel, is de inzet van Delfland nu vooral gericht op het goed afhechten van de uitkomsten van het proces tot nu toe, om zo een vlotte toekomstige doorstart mogelijk te maken.

A16 Rotterdam (Lansingerland, Rotterdam en Schieland)

Dit betreft de aanleg van de verlengde snelweg A16 vanaf het Terbregseplein tot aan de A13 bij Rotterdam – The Hague Airport. Het tracé loopt zowel door Schieland als door Delfland. In de afgelopen jaren is veel werk verricht in de planvorming en ontwerp van het nieuwe watersysteem. In 2020 zijn de vergunningen verleend. Het tracé begint nu zichtbaar te worden doordat grote civiele werken in uitvoering zijn. Iets meer dan de helft van alle kunstwerken en watergangen zijn uitgevoerd. Hierbij zijn ook verbeteringen aangebracht in het huidige watersysteem. Bijvoorbeeld bij de Roderijsservaart, waar de doorstroming is verbeterd door een lokale versmalling te verwijderen.

Overeenkomstig de bilaterale overeenkomst tussen Delfland en Rijkswaterstaat worden vijf nieuwe opgeleverde (ondersteunende) kunstwerken overgedragen aan Delfland. Van deze vijf kunstwerken zijn er in 2023 vier stuks uitgevoerd, opgeleverd en overgedragen aan Delfland. Het vijfde kunstwerk moet nog worden uitgevoerd. Los van deze vijf kunstwerken zal een extra ondersteunend kunstwerk worden overgedragen aan Delfland. Dit kunstwerk is ter vervanging van een kunstwerk dat vanwege de bovengrondse en ondergrondse infrastructuur niet kan worden uitgevoerd. Hiervoor moet een separate overeenkomst worden afgesloten met Rijkswaterstaat. De investerings- en exploitatiekosten van alle over te dragen kunstwerken krijgt Delfland vergoed van Rijkswaterstaat. De oplevering van de snelweg is gepland in 2025. Het project ligt inmiddels volledig bij afdelingen RPA en THH.

Dunea - Drinkwatervoorziening van de toekomst 2030-2040

Drinkwaterbedrijf Dunea is een m.e.r.-procedure gestart naar nieuwe bronnen voor de drinkwatervoorziening om ook op de middellange termijn (2030-2040) de leveringszekerheid te kunnen waarborgen. In de m.e.r.-procedure is de lopende NRD-fase (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) in juni 2023 afgesloten met het NRD-variantenrapport dat ter inzage is gelegd. Ondanks dat Delfland betrokken is in het omgevingsproces, heeft Delfland van de gelegenheid gebruik gemaakt om een zienswijze in te dienen op het NRD-variantenrapport (vastgesteld in D&H 4 juli 2023). De zienswijze heeft betrekking op het voorlopig voorkeursalternatief 'onttrekking uit regionaal oppervlaktewater gecombineerd met maatregelen voor de droge periodes'. Delfland is van oordeel dat de belangen van Delfland niet goed zijn meegenomen in de voorlopige keuze van het voorkeursalternatief, en enkel de belangen van de drinkwatervoorziening een rol hebben gespeeld in de afweging. Een extra regionale oppervlaktewateronttrekking is van invloed op andere functies en gebruikers van het watersysteem en betekent, dat in tijden van droogte en watertekort, de negatieve gevolgen voor de omgeving nog groter zullen zijn. Dan staat de zoetwatervoorziening in het beheergebied van Delfland nog meer onder druk.

In het vervolg van de m.e.r.-procedure (2023 – 2025) zal een milieueffectrapportage worden opgesteld, waarin uiteindelijk een definitieve afweging en keuze wordt gemaakt voor een

alternatieve drinkwaterbron. Delfland blijft in deze periode betrokken bij het omgevingsproces van Dunea.

Merwe-Vierhavens (M4H, Rotterdam en Nieuw-Mathenesse, Schiedam)

Het Merwe-Vierhavengebied (M4H) is een oud Rotterdams haventerrein van circa 100 hectare aan de noordkant van de Maas dat transformeert van haven tot een nieuw woon- en werkgebied. Er wordt voor 2035 een programma voorzien met tussen de 202.000-288.000 m² werken en tussen de 3400 – 5100 woningen. Op het bedrijventerrein Nieuw-Mathenesse in Schiedam komt, naast woningen, tot maximaal 40.000 m² werkruimte voor kleinschalige bedrijvigheid, gemengd met de woonfunctie van het gebied. De Delflandsedijk loopt als gemeentegrens dwars door de te ontwikkelen gebieden heen.

Voor het deeltracé Schiedamseweg van de Delflandsedijk heeft de gemeente Rotterdam voor de bepaling van het toekomstig ruimtegebruik rondom de kering een hydraulische toets uit laten voeren. Hierin zijn de gemeenten en Delfland gezamenlijk opgetrokken. De toets heeft geleid tot het document 'Afspraken dijkversterking Schiedamsedijk d.d. 22-08-2022' en beschrijft de benodigde ruimtereservering en de uitgangspunten voor bouwen in nabijheid van de waterkering. Op termijn zullen ook keuzes spelen met betrekking tot riolering en afvalwater (scheiden hemelwaterafvoer, (decentraal) zuiveren, aquathermie, etc.).

Inmiddels lopen de formele planprocedures. Het ontwerpbestemmingsplan Merwe-Vierhavens (Rotterdam) heeft t/m 6 juli 2023 ter inzage gelegen. De belangrijkste aandachtspunten van Delfland, waaronder die van waterveiligheid, zijn daarin meegenomen. Omdat er nog aanvullende vragen en verzoeken waren hebben we onze zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan ingediend.

Met de gemeente Schiedam is Delfland in overleg over de bebouwing aan het deeltracé ter hoogte van de van Deventerweg. De bestaande bebouwing staat daar in de beschermingszone van de Delflandsedijk. De gemeente wil een deel van de bestaande bebouwing vervangen en een deel renoveren. De bebouwing is opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan Nieuw-Mathenesse Noord-Oost dat op 3 juli 2023 ter inzage is gegaan. Op het moment van schrijven is nog niet duidelijk of het waterbelang voldoende is meegenomen. Het voorontwerpbestemmingsplan Nieuw-Mathenesse Noord-West is op 28 juni 2023 ter inzage gelegd.

Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ) 2031-2040

Het Programma VAWOZ van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat onderzoekt hoe en waar de energie vanuit nog te bouwen windparken op zee het beste aan land kan worden gebracht. Dit programma is nog abstract. Richting april 2024 wordt gewerkt aan de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) waarna het Ontwerpprogramma en een Milieu Effect Rapportage (MER) volgen. Voor Delfland is één locatie als kansrijk aangemerkt met een aanlanding in Kijkduin en aansluitlocatie in Wateringen. Op dit moment is nog onduidelijk of deze locatie daadwerkelijk wordt aangewezen. Delfland is aangesloten bij het Regionaal ambtelijk overleg en blijft via dat overleg op de hoogte van de ontwikkelingen en brengt daarin de nodige aandachtspunten naar voren.

Mobiliteit Binckhorst

De plannen voor verdere verdichting in de Binckhorst (CID) vereisen een aanpassing van de mobiliteit. Daarvoor is medio 2022 een ontwerpstructuurvisie opgesteld die in 3 gemeenten (Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk), ter inzage heeft gelegen. Delfland heeft eerder richting gemeente Den Haag reacties gegeven in het kader van de MER-procedure en een zienswijze ingediend op de ontwerpstructuurvisie. Inmiddels is het voorkeursalternatief door de gemeente vastgesteld en zal de visie verder worden uitgewerkt, waarbij er aandacht is voor de inpassing ervan en de kwaliteit van de omliggende omgeving.

Warmtelinq

De Gasunie legt op verschillende tracés warmtetransportleidingen aan genaamd Warmtelinq. De tracés zijn: van Vlaardingen naar Den Haag, van Rijswijk naar Leiden en van Vondelingenplaat naar Vlaardingen. In deze en tussenliggende gemeenten Midden-Delfland, Delft en Rijswijk, zijn aanpassingen in de ondergrond nodig. Voor de aanleg van de leiding vinden diverse grondwateronttrekkingen plaats en worden meerdere waterkeringen en watergangen gekruist.

De provincie heeft Provinciale Inpassingsplannen (PIP) opgesteld voor de tracés Vlaardingen – Den Haag en Rijswijk – Leiden en daarnaast de m.e.r.-procedures en diverse vergunningen gecoördineerd. Delfland is sinds 2020 betrokken vanuit de watertoets (op het PIP) en vergunningverlening. Voor het tracé Vlaardingen – Den Haag is het PIP vastgesteld en zijn de vergunningen verleend. De werkzaamheden zijn inmiddels gestart. Via de watervergunning en handhaving wordt de aanleg van de leiding gevolgd.

In juli 2021 is gestart met de voorbereiding voor het tweede tracé: van Rijswijk naar Leiden. Voor dit tracé is de notitie reikwijdte en detailniveau ter voorbereiding van de m.e.r. procedure opgesteld. Het Provinciaal Inpassingsplan is in juni 2023 als voorontwerp met Delfland besproken. Delfland is vanuit watertoets en vergunningverlening betrokken bij zowel de keuze van tracévarianten als onderzoekscriteria.

Voor het tracé Vondelingenplaat – Vlaardingen zijn vanuit de watertoets in juli 2023 eerste gesprekken geweest met de gemeente Vlaardingen.

Naast de genoemde tracés worden nog een aantal zijtakken verwacht, onder meer van Delft naar Westland. Voor alle tracés zal een vergelijkbare procedure worden gevolgd waarbij de provincie de regie heeft en Delfland vanuit de watertoetsprocedure en watervergunning betrokken is.

Langetermijnvisie kust

Begin 2023 heeft de VV de langetermijnvisie voor de gehele Delflandse kust vastgesteld. Doel van de visie is te komen tot een gezamenlijk ontwikkelperspectief, gericht op het samenbrengen van het behouden en verbeteren van de waterveiligheid met ruimtelijk-economische ontwikkelingen langs de Delflandse kust. Om tot dat perspectief te komen zijn adaptatiepaden ontwikkeld en wordt in afstemming met de gemeenten Den Haag, Westland, Rotterdam, provincie, Rijk en andere gebiedspartners onderzocht wat nodig is om de kust voor lange termijn veilig te houden.

De Haagse kust en met name het bebouwde deel van Scheveningen Bad en Scheveningen Haven is een belangrijk onderdeel van de langetermijnvisie voor de Delflandse kust. De bebouwing op en rond de waterkering zorgt ervoor dat de waterkering niet zomaar opgehoogd kan worden. Hiervoor wordt samen met Den Haag een strategie ontwikkeld.

Het zandige (Westlandse) deel van de Delflandse kust kan in potentie goed meegroeien met een stijgende zeespiegel. Een voorwaarde is wel dat de natuurlijke dynamiek in de duinen gewaarborgd blijft. Hierover is en blijft Delfland in gesprek met gemeente Westland, onder andere in het kader van de gemeentelijke kustvisie die eind 2023 vastgesteld gaat worden.

Schieknoop

Provincie Zuid-Holland zet in 2023 een opdracht uit om een Programmatisch Raamwerk op te zetten voor het gebied "Schieknoop". Hierbij zijn de gemeenten Rotterdam en Schiedam, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Delfland betrokken. Het betreft het gebied rondom de Rotterdamse en Schiedamse Schie. Dit raamwerk wordt een richtinggevend kader voor optimale inrichting, passend bij het landschap van routes én ontwikkelingen, met aandacht voor cultuurhistorie en het versterken van de biodiversiteit, klimaatadaptatie én recreatie.

Herzien convenanten onderhoud watersysteem gemeenten

In het kader van het herpolderen heeft Delfland circa 20 jaar geleden met gemeenten convenanten opgesteld om afspraken vast te leggen over het uitvoeren van het dagelijks en buitengewoon onderhoud van de watergangen in het beheersgebied van Delfland. De afgelopen jaren blijkt dat de afspraken die hierover indertijd met de gemeenten zijn gemaakt regelmatig tot verschil van interpretatie en (dus) discussie leiden. Mede vanuit de bestuurlijke wens om de samenwerking met onze partners te verbeteren, ligt er een opdracht vanuit

assetbeheer om dit aan te pakken. Daarbij is het doel ook om de afspraken te stroomlijnen, dus zoveel als mogelijk gelijkluidend te maken voor iedere gemeente. De gemeente Den Haag is gekozen als pilot gemeente. Begin 2022 is een gezamenlijke projectgroep met Den Haag opgericht om de indertijd gemaakte afspraken te gaan herzien. De integrale legger vormt daarbij het uitgangspunt. Eind 2022 is het project tijdelijk gestopt vanwege verschillende ontwikkelingen binnen Delfland op het gebied van het onderhoud van het watersysteem. Daarbij is besloten om eerst intern een verkenning uit te voeren waarbij het onderhoud van het watersysteem vanuit een bredere context wordt beschouwd. Het concept van deze verkenning met aanbevelingen is gereed en wordt door een andere afdeling aan de Directie voorgelegd om hier verder uitvoering aan te geven.

De Ruimtelijke Puzzel

In de Ruimtelijke Puzzel werken alle overheden samen aan een plan voor een duurzame en robuuste inrichting van Zuid-Holland. Het Rijk heeft alle provincies gevraagd om – samen met de waterschappen en gemeenten – de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, te combineren en in te passen in de provinciale plannen. De uitkomsten belanden in oktober 2023 in een Ruimtelijk Voorstel waarin de nationale en decentrale opgaven zijn opgenomen. Daarna maken Rijk en provincie wederkerige bestuurlijke afspraken die in een Ruimtelijk arrangement worden opgenomen. Delfland heeft dit jaar, net als gemeenten, deelgenomen aan de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken die door de provincie zijn georganiseerd. Tijdens deze gesprekken is vanuit het waterbelang input geleverd op de scope, de opgaven, richtinggevende principes en dilemma's van het Ruimtelijk voorstel.

Samenwerkingsagenda Haagse Regio en handreiking Ruimtelijke puzzel

In de Haagse regio werken de negen gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer, het Hoogheemraadschap van Delfland en de provincie ambtelijk en bestuurlijk samen op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Haagse regio functioneert op veel terreinen als één samenhangend gebied: uitdagingen en kansen zijn gemeentegrensoverschrijdend. In 2022 is daarom een verkenning opgesteld die deze samenwerking verkent. Deze verkenning heeft als basis gediend voor de ontwikkeling van de Handreiking Haagse Regio, een document dat aan de provincie Zuid-Holland is aangeboden als input voor de provinciale Ruimtelijke Puzzel. Deze is in de zomer door alle partijen aan de provincie aangeboden.

Nationaal Park Hollandse Duinen

In 2018 hebben Dunea, Staatsbosbeheer en provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om het Nationaal Park Hollandse Duinen te realiseren. Delfland heeft in 2020 besloten om samen met Hoogheemraadschap van Rijnland – als ‘de waterschappen’ – toe te treden als besturingspartner. Doel van de deelname is bij te dragen aan de verbetering van de leefomgevingskwaliteit en meer concreet om Delflandse belangen te borgen in de samenwerkingsactiviteiten. Kansen liggen op het vlak van waternatuur en biodiversiteit, waterveiligheid en duurzaamheid maar ook op samenwerking rondom beheer van gronden. Zo is Delfland betrokken bij:

- De ontwerpvisie voor het gebied Solleveld-Ockenburg-Madestein (trekker gemeente Den Haag). In dit kader verkend Delfland samen met gemeente Den Haag de kansen voor aanleg voor (water)natuur, waarmee tegelijk ook een deel van de KRW-opgave in het kerngebied Den Haag ingevuld kan worden.
- Verkenning Zeewaartse uitbreiding (trekker PZH) waarin wordt gezocht naar kansen en mogelijkheden voor ruimte voor natuur, recreatie en waterwinning bij een eventuele uitbreiding (koppeling met Deltaprogramma en Lange termijn Kustvisie van Delfland.)
- Samen met Rijnland de uitgangspunten van de waterschappen bepalen voor de marketings- en communicatiestrategie en het bebodingsplan van het NPHD (wat willen we wel en wat niet overnemen?)
- Verkenning (trekker PZH) naar de toekomst van de terreinen Arendsduin en De Banken (eigendom Delfland) als mogelijke uitbreiding van de N2000.
- Delfland en Rijnland zijn tot nu toe sturingspartners van het nationaal park geweest, maar overwegen om vanaf 2024 strategisch partner te worden.

Landschapstafel Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland (Westland, Midden-Delfland, Maassluis, Vlaardingen, Schiedam, Rotterdam, Delft, Lansingerland en Pijnacker Nootdorp)

De Landschapstafel Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is een samenwerkingsverband tussen meerdere gemeenten binnen het landschap, belangenverenigingen, provincie en Delfland met als doelstelling om het waardevolle open landschap te behouden en de functie voor landbouw, natuur, recreatie en water te versterken. Hiervoor is een gezamenlijke visie voor het gebied ontwikkeld en vastgesteld in 2021. Dit document geeft richting aan ontwikkelingen in het gebied en is gebruikt als input voor de gemeentelijke omgevingsvisies. Het is bovendien de basis voor het 'Uitvoeringsprogramma Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland 2023 – 2027' dat medio 2023 ter kennisname onder de aandacht van het college en de VV is gebracht. Gemeente Midden-Delfland is de trekker van de Landschapstafel.

Landschapspark Zuidvleugel

Delfland neemt deel in een twee provinciale processen die zij in het kader van de Landschapsparken Zuidvleugel uitvoeren: Schiezone (o.a. Delft, Midden-Delfland) en Vlietzone (Den Haag, Leidschendam-Voorburg). Toekomstbeeld Schiezone is eind 2021 in afstemming met het Bijzonder Provinciaal Landschap opgesteld. Voor Vlietzone is eind 2022 een toekomstbeeld opgesteld. De eerste helft van 2023 is gebruikt om het vervolgproces vorm te geven, om tot een concretisering van het toekomstbeeld te komen.